

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 h.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 8. szám.

Nagyvárad.

Vasárnap 1914. január 11

A sztrájkok eredménye.

A mai drágaságot nagyrészt a sztrájkok idézték fel. A közgazdasági helyzet számtalan összeható tényező eredménye s így a drágaság előidézésében is több hatás működött közre, de mint a leghatalmasabb tényezőt a sztrájkot kell kiemelni.

A munkások szervezkedését s ezzel együtt a sztrájkokat, mint a munkások leghatalmasabb fegyverét közgazdasági elméletek hozták létre s ha ezek vészthozók, hatásukat meg-sínyli az egész társadalom, még az is, aki az elméletekkel nem foglalkozik.

A Wéber közgazdasági író a tőke és a munka harcáról nemrég irt 600 oldalas kötetén át azt bizonyítja, hogy a munkásosztály egy téves elméletnek esett áldozatul s hogy azon megmérhetetlen súlyos áldozatokkal, mikkel a sztrájk jár — eredményre nem jutott, mert a sztrájk nem járul hozzá, hogy a társadalmi jövedelemelosztásban a munkásosztálynak nagyobb rész jusson. Mert a sztrájk által emelkedik a munkabér pénzbeli értéke, de a reális munkabér vagy változatlan marad, mert a fogyasztási cikkek árai is emelkedtek, vagyis a munkás a magasabb munkabéren több árut nem vásárolhat, vagy pedig egy szakma munkásai a bőrüket esakis a többi szakmabeli munkások kárára emelhetik. Ha egy szakmában a munkabér nemcsak pénzben kifejezve, hanem reálisan is megnőtt, akkor más szakmában a munkabér reális értéke csökkent. Ugy hogy a három nagy termelési ágra: a földjáradékra, a tőkeka-

matra és a munkabérre eső jövedelmi rész nem változott.

A munkások tehát egy nagy illúziónak estek áldozatul, mikor azt hitték, hogy a munkabér emelésével javítanak helyzetükön.

A gyárak emelték a munkabéreket, de ezzel egyidejűleg cikkeik árait is emelték, de még nagyobb percenttel, mint a hogy a munkabért emelték.

Az építkezési költség magasabb lett a munkabérek emelkedésével, de ezzel együtt a házbérek is emelkedtek még nagyobb mértékben. Mikor a piaci árusok látták, hogy a munkás több jövedelemre tett szert, egyszerre felemelték az árakat kétszeresére.

Egyszerre oly árhullámvás állott be, hogy a jövedelem helyes beosztása lehetetlenné vált, mert lehetetlen volt előre számolni a hirtelen bekövetkező árváltoztatásokkal.

Legtöbbet szenvedtek a szellemi munkások, a középosztály, a fixfizetésű hivatalnokok, akiknek fizetése nem emelkedhetett a drágasággal arányosan, sőt ha emelkedett, ez csak arra volt jó, hogy az árak még bolondabbul felszöktek, mert hisz több lett a fizetés, fizethetnek még többet.

Az élelmicikkek s általában a fogyasztási cikkek árai a megelőző évtizedekben is fokozatosan emelkedtek, de az utolsó évtizedben példátlan emelkedés állt be, úgy hogy most éppen kétszer annyi jövedelem kell a tisztességes megélhetésre mint 20 év előtt, sőt azelőtt lehetett valamit félre is tenni, ami most lehetetlen.

Ily körülmények között követ-

kezett be az 1913-as esztendő, mikor a jövedelmek elmaradtak, de a drágaság maradt a régi s kilátás sincs arra, hogy az árak visszaes-senek.

Látni való tehát, hogy most nagyobb összegekkel számolunk ugyan, de a nagyobb összegben sem vagyunk képesek annyit beszerezni, mint előbb a kevesebb. A pénzvásárló ereje kisebb lett.

A drágaság annál nyomasztóbb nálunk, mert itt semmi arány sem volt az árak emelkedésében, míg a nyugat nagy államaiban lassabban nőttek az árak, úgy hogy bekövetkezett az a képtelenség, hogy olcsóbb a megélhetés Bécsben és általában a külföldön, mint a tejjel mézzel folyó Kanaánban: Magyarországon.

Erre a képtelen árhullámvásra a lökést a sztrájkok adták meg s így csak ártottak nemcsak az egész társadalomnak, hanem magának a munkásoknak. Csak egy hasznuk volt: a munkaidő megrövidítése s az, hogy a munkásoknak emberiesebb munkafeltételeket biztosított. De nagyobb jövedelmet valóságban nem szerzett, mert az csak úgy lehetséges, ha a társadalmi jövedelem emelkedik, mert csak ezzel automatice emelkedhetik a munkások jövedelme. Ettől azonban Magyarországon távol állunk.

Tisza és a románok. A Bud. Tud. félhivatalosan közli, hogy a Pesti Hirlapnak az a mai cikke, amely Tisza István grófnak a román nemzetiségi párt vezetőivel folytatott tárgyalásairól közöl részleteket, sem részleteiben, sem a hozzáfűzött következtetésekben nem felel meg a valóságnak.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELICS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Kaszárnya-tér 7. szám. (Pankolics-telep)

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha-és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk. — Jobbműsű butorok javítása és fényezése (a helyszínen is) azonnal jutányos áron eszközöltetik. — Tervekk l és rajzokkal kívánatra díjtalanul szolgálunk.

40.000 korona új jövedelem.

Vigalmi-adó behozatala.

Lukács Ödön szabályrendelet-tervezete.

Eddig minden alkalommal azzal vádolták Nagyvárad város tanácsát, hogy nem törekszik új jövedelmi források biztosítására. Pedig különösen most nagyon is kapóra jönne egy kis új bevétel, mert a közigazgatási élettel összefüggő bevételek pl. az ingatlan átírási díjak nagyon csökkentek.

Lukács Ödön városi tanácsos megtalálta a módját, hogy milyen úton és módon juthat Nagyvárad városa új bevételhez. Szabályrendelet-tervezetet készített a mozik, zene-előadások, hangversenyek, bálók, orfeumok, stb. megadóztatásáról.

Az u. n. vigalmi-adó alól csak a színház, a kulturális és tudományos előadások és a cigányzenekarok vannak kivéve.

A tervezet szerint az adózás úgy van megállapítva, hogy az egyeseket figyelembe sem vehető fillérekkel terheli. Pl. a moziknál a 40 filléren alóli jegyek után nem lenne semmi adó, de az ennél magasabb helyárak után 2 fillértől emelkednék akként az új adó, hogy a mozi páholy-jegy után 12 fillért kapna a város. Ezen az alapon is mintegy évi 4000 korona bevételt remél a tanácsnok.

Az alapul vett számítás, a mozi kivéve csak hozzávetőleges, mert még az országban sehol nincs ilyen adó s így tapasztalatok alapján nem lehetett elindulni. A moziknál azonban az eddigi forgalom nyújtott elég tapasztalatot. Itt a helyek számát és árát vették alapul, míg a kiadásokra

nézve a mozitulajdonosok által nyújtott adatokat fogadta el a tanácsnok.

A három mozi évenként a következő adóösszegeket fizetné: az Apolló mozgó évi 11503 koronát; a Vigadó mozgó évi 5146 koronát, az Uránia évi 4453 koronát fizetne. A mozi tulajdonosok vagy átalányösszeget fizetnek, vagy tételenkint. Ez utóbbi esetben a város által kiadott bélyegeket kiváltják a mozitulajdonosok a várostól s ráragasztják minden egyes belépő jegyre, a megfelelő összegben. Így az egész adókezelés nem kíván külön embert.

Számításánál alapul azt vette Lukács tanácsnok, hogy naponként 1-szer minden jegyet eladnak a mozikban, s nem volt tekintettel arra, hogy naponként 3, ünnepvasárnap és szombaton 5 előadás is van.

Ezen új adó által azok is hozzájárulnak a város kiadásaihoz, akik különben nem fizetnek városi adót, akik csak rövid időre, szórakozni jönnek le Nagyváradra; így pl. katonatisztek, állami, megyei hivatalnokok stb.

A szabályrendeletet bizonyára kedvően fogadja Nagyvárad város törvényhatósága, mert nem csak nagy gonddal készült, de tényleg olyan jövedelemhez juttatja a várost, amely igazságos.

Lukács Ödön tanácsnok hálára kötelezte az eszme felvetésével és a szabályzat elkészítésével a város közönségét.

*

A szabályrendelettervezetből közöljük a következő fontosabb részleteket:

A vigalmi adó a belépődíj mellett rendezett mutatványok, előadások után a város által kibocsátott bélyegjegyekkel a következőképp rovandó le: az 1 §-ban említett elő-

adásokra kibocsátott minden jegy (belépő-jegy, részvételi jegy, helyjegy stb.) városi bélyeggel látandó el és pedig, ha a jegy ára 40 fillérenél több, de a 60 fillért meg nem haladja: 2 (kettő) fillér és 61 fillértől 80 fillérig terjedő árú jegy 4 (négy) fill. 81 fillértől 1 koronáig terjedő árú jegy 6 (hat) fill. 1 korona 1 fillértől 2 koronáig terjedő árú jegy 12 (tizenkettő) fillér, 2 korona 1 fillértől, 3 koronáig terjedő árú jegy 26 (huszonhat) filléres, 3 korona 1 fillértől 5 koronáig terjedő árú jegy 52 (ötvenkettő) filléres és az 5 korona 1 fillérenél magasabb árú jegyek 1 (egy) korona és 10 filléres városi bélyeggel látandók el.

A 40 filléres, vagy ennél olcsóbb jegyek a vigalmi jegyadó alól mentesek.

Az egynél több előadásra érvényes, valamint a bérleti jegyek, a minden egyes előadásra aránylagosan eső összeg után a fentebbiek szerint megállapított bélyeggel látandók el.

A bérleti jegyek után esedékes vigalmi jegyadó bélyegek helyett egy összegben készpénzben is leróható. Ebben az esetben a fizetésről szóló elismervény a jegyhez elválaszthatatlanul hozzáfűzendő, vagy hátuljára ragasztandó.

A mérsékelt árú ingyenes és tiszteletjegyek, az illető jegy rendes árának megfelelő bélyeggel látandók el. Kivételt képeznek azok a jegyek, amelyek olyan személyek részére adatnak ki, akik hivatásuknál fogva kötelesek az előadásokon jelen lenni. (Rendőrség, tűzoltóság, mentők stb. kirendelt személyzete.) E jegyek bélyeg, illetve adómentesek.

A belépődíj mellett rendezett mutatványok, előadások állandó engedélyesei a vigalmi adót évi átalány összeggel megválthatják. Az átalány összeget engedélyes kérelmére évenként a törvényhatósági bizottság állapítja meg.

Nyilvános mulató helyeken belépődíj nélkül avagy egész ingyenesen tartott mozikép mutatványok egyéb látványosságok és előadások után, négy havonként, — ha a

JOLÁN ELUTAZIK.

Írta: Hilf László.

A fiatalasszony üde, kívánatos volt. Ajkai mint két érett meggy biborlott a hófehér arcán. Nagyon szép és a férjéhez Gáborhoz mindenkor nagyon kedves. Sohasem panaszkodott, mindig megelégedett, mosolygós, pajkos volt. És ha az ura egyszer-egyszer nagyon gyöngéden bánt vele, azt szokta mondani:

— Gáborom! Forrón szeretlek! Szeress te is egy kicsit.

Gábor mindannyiszor megnyugtatta, hogy éppen olyan rajongón szereti mint ő. És az asszony, Vilma asszony boldog volt.

Gábor pedig egy-egy ilyen szerelmes jelenet után bemenekült a szobájába és iszonyu lelkiismereti furdalást érzett. Ócsárolta, szidta magát, aki csak hazudni tudja feleségének a gyöngédséget és a amikor őt öleli lehuny szemével Jolánt, a Vilmánál esunyább de lelkileg finomabb leányt látja.

Alapjában véve Gábor nagyon becsületes ember volt. Egyetlen hibája volt eszupán. Szerette a finomságokat. Az intellektuálitást mindnben, még a szerelemben is. Még vőlegény korában összekülönbözött Vilmával, a mostani feleségével, mert az a boldogágtól részegen ilyeneket mondott:

— Mit nekem a könyv, a betűk! Ha van aki esőkol, aki ölel boldog vagyok.

Akkor Gábor megmagyarázta, hogy alkalmazkodni kell a társadalom a kultúra és a jó ízlés határaihoz. Mikor azonban a rajongó fiatal leány nem akarta meghallgatni Gábor prédikációját vette a kalapját és elment. Akkor két napig nem látták Vilmáék. De a kis menyasszony bizony nagyon szerette a művelt, jólelkű Gábort és utána küldött, hogy jöjjön el azonnal, mert ő meghal bánatában.

Mikor ilyen lelkiismereti furdalást érez Jolán miatt csak erre gondol és egy kicsit megnyugszik. De aztán kétszeres a fájdalom, mert tudja, hogy olyan előtt alakoskodik, aki csak ő érte él. Sokszor bizony sirva is fakad Gábor emiatt.

Pedig nem esalta meg ő soha sem Vilmát. Jolán olyan lelkibarátja volt, aki egész életét keresztül tanulta és olvasta. Minden regény hőssel rokonságban érezte magát és amikor valamelyik nagy tudóst tanulmányozta, hónapokig nem mozdult ki a szobájából. Gábor ilyenkor kereste fel, ezért kereste fel Jolán mindig ráért. Szülei elhaltak, sok készpénzt és egy kis házat hagytak egyetlen leányukra, aki tanítónőnek készült, azonban a vagyon nem engedte, hogy valami kis szennyes faluba eltemesse magát. Inkább tanult és olvasott.

Volt azonban egy másik jó tulajdonsága Jolánnak, amivel végkép magához kötötte, rabszolgájává tette Gábort. Nagyon szerette Vilmát, Gábor feleségét és mindig szomorú volt.

És ő kettő, a dusan telerakott könyvszekrények között vitatkoztak beszélgettek. Elválás előtt pedig sokat emlegették Vilmát, mint az odaadó asszonyi szeretet szimbolumát. Gábor örült ilyenkor és Jolánnal együtt sirt. Örült hogy Vilmát mindenki szereti és sirt, amiért Jolán sirt, hogy az a nagyon jó asszony közéjük állott.

Egyszer Gábor ismét elment Jolánhoz. A rendes, megbeszélés és megszokott napon, pénteken délután. Jolán szórakozottabb, szomorubb volt, mint rendesen. Gábor is. Ő azonban nem tudta, hogy miért. Csak. Valamit érzett. Közeli fájdalmat, könnyeket. Nagy sirást.

Gábor mint mindig most ezt kérdezte:

— Mit olvasott és mit érzett, amikor olvasott kis tudósom?

Jolán tisztán, ártatlan ragyogással a szemében válaszolt:

— Én már nem fogok többet olvasni. Elutazom.

Gábor lélegzete elállott. Aztán lehajlotta a fejét és hallgatott. Csak sok idő

SZEP ÉSSÉGI és RUMBURGI VÁSZNAK
Asztalneműk, Schroll-féle schiffonok
URI, NŐI és GYERMEK FEHÉRNEMŰEK
Teljes menyasszonyi kelengyék
SZÖNYEG, FÜGGÖNY, LINOLEUM

PAPLAN és MATRÁCOK LEGOLCSÓBBNA
BESZEREZHEŐK

CZILLÉR IMRE

NAGYÁRUHÁZABAN SZENT LÁSZLO-TÉR 2. SZMA.

helyiség ülőhelyeinek száma a 100-at meg nem haladja 100 (egyszáz) korona, 101—200-ig terjedő száma mellett az ülőhelyeknek 200 (kettőszáz) korona, 201-et meghaladó és 300-ig terjedő ülőhely szám mellett 300 (háromszáz) korona,

301-en felüli ülőhely szám mellett 400 (négy száz) korona fizetendő vigalmi adóban általánosságra az engedély kézhezvételét megelőzőleg a városi pénztárba.

Nyilvános mulatóhelyeken naponként engedélyezett belépti díj nélkül, avagy egész ingyenes mutatványok, látványosságok és előadások után vigalmi adóban naponként a helyiség

100 személyig terjedő befogadóképessége mellett 2 (kettő) korona,

101—200 személyig terjedő befogadóképesség mellett 3 (három) korona,

201—300 személyig terjedő befogadóképesség mellett 4 (négy) korona

és 300 személyt meghaladó befogadóképesség mellett 5 (öt) korona fizetendő az engedélyezés előtt a városi pénztárba.

llandó mozgófénykép-színház első engedélyezése alkalmával, valamint e színház tulajdonjogának átruházása és öröklése esetében a város pénztárba egyszersmindenkorra engedély-díj fizetendő.

A 8. §-ban említett engedély, v. díj:

200 ülőhely terjedelmű mozgófénykép-színház után 1000 (egyezer) koronában,

201—300 ülőhely terjedelem mellett 2000 (kettőezer) koronában,

301—400 ülőhely terjedelem mellett 4000 (négyezer) koronában,

401-nél több ülőhelyet tartalmazó mozgófénykép-színház után pedig 8000 (nyolcezer) koronában állapítatik meg.

A szabályrendelet további pontjai a kivételről, az esedékességről, a nyilvántartásról, ellenőrzésről intézkedik.

A szabályrendelet terjedelmes indoklás kíséri, amely pontonként megindokolja a legnagyobb alapossgal a szabályrendelet intézkedéseit.

Károly Ferencz József herceg a budai várba költözik.

A munkapárthoz közelálló politikai körökben az a hír terjedt el, hogy Károly Ferenc József főherceg prezumpatív trónörökös állítólag legközelebb alezredes lesz az első magyar honvéd tüzérezredben és Budapestre költözik, a királyi várba. Károly Ferenc József, aki hosszabb ideig lakott Csehországban és Ausztriában, Magyarországon eddig mindössze csak egy-egy udvari ünnepségen jelent meg.

A magyar kormány körében merült fel a terv, hogy a prezumpatív trónörökös megkéri, hogy olyan ezredhez kérje beosztását, amely Magyarországon, illetve Budapesten székel. Tapogatózások történtek a főherceg hajlandósága iránt és mikor arról értesültek, hogy Károly Ferenc József nem idegenkedik a gondlattól, akkor a miniszterelnök a királynak is előterjesztette a kormány óhaját.

A hír szerint a király is hajlandó hozzájárulni ahhoz, hogy Károly Ferenc József főherceg Magyarországon székelő katonai esathoz osztassék be, hogy így hosszabb ideig közöttünk tartózkodván, alkalma legyen a magyar viszonyokkal megismerkedni.

Károly Ferenc József főherceg prezumpatív trónörökös ez idő szerint a 39. gyalogezredben őrnagy és minthogy a főhercegek ugyanis az összes csapatnemeknél szoktak szolgálatot teljesíteni, az a terv, hogy Károly Ferenc József főherceget a budapesti 1. honvédtüzérezredhez osztják be alezredesi minőségben.

ELNÖKVÁLASZTÁS A SZINÜGYI BIZOTTSÁGBAN.

Hoványi Géza elnök,
Mihelyfi Lajos alelnök.

*

A múlt héten némi zavarok és tévedések folytán nem lehetett megtartani a szinügyi bizottság ülését. Ebből az a rettentő baj származott, hogy azóta éppen úgy megy a színház sorsa, mint azelőtt.

A tegnap délutáni ülés volt ez évben az első és ezen meg kellett ejteni az elnökválasztást. Az új tagok is megjelentek. Jelen voltak: Hoványi Géza, Rimler Károly, dr. Popovics Miklós, dr. Thury Endre, dr. Várnai Ferenc, Kelen Béla, Stark Gyula, Breider Ármin, Mihelyfi Lajos, Schvarev Izidor, Lukács Ödön, Harmathy Károly.

Rimler Károly polgármester megnyitotta az ülést és üdvözölte a bizottsági tagokat. Majd indítványozza, hogy elnökké Hoványi Gézát (éljen, éljen!) választassák, alelnökké pedig dr. Mihelyfi Gyulát (éljen.) Átadja az elnöki széket Hoványi Gézának, aki rövid beszédben megköszönte az osztatlan bizalmat.

— Kérem azonban a bizottság mélyen tisztelt tagjait, hogy a vezetésben segédkezzenek nekem, kérem jóakaratu támogatásukat, hogy minél buzgóbb és érdemesebb munködést fejthessünk ki.

A direktor szakit!

Emlékeznek még a Tiszántul olvasói arra a kudarcra, amely az ifjúsági előadásokat érte. Kettős, illetőleg párhuzamos ifjúsági előadások voltak, az egyiket Erdélyi az obligó alapján rendezte, a másikat pedig

mulva mondta utána tompán, szinte fojtott hangon.

— Elutazik?

Rögtön kérdezte:

— Hova? Miért?

— Nem tudom még, hogy hová. Le Erdélybe. Ott keresnek egy kis faluba tanítónőt. Senki sem akar odamenni és meggyek...

Gábor keserűen folytatta:

— Kis paraszt gyerekeket nevelni.

— Igen. Kis paraszt kölykök fejébe bele verni az a b e ét. Ott jó lesz.

— De miért, kis Jolánom, szőke haju tudósom? Miért?

Jolán mohón kapott a szóba. Mintha évek óta visszatartott szőlavina indult volna meg a lelkéből:

— Megyek, mert már eleget vergődtem, hogy pihenhessek. Megyek, mert pihenni akarok. Kipihenni ennek a tíz évnek minden fáradalmát, szenvedését, amit magával együtt fáradtam és szenvedtem. —

Vártam, lestem a pillanatot, amelyben maga azt fogja mondani Jolán gyere, ölelj meg, add ide a szádát, hogy megcsókoljam. Vártam, hogy maga egyszer szónéklül átölel. Tíz évig vártam és maga mindig egyformán becsületes maradt. Ezért a maga becsületeségeért megyek el. Miért nem akart a férjem, az uram lenni?

Gábor kimeresztette a szeméit:

— De hiszen nekem van már feleségem, akit maga is szeret.

— Szeretem, mert magát szereti. Mert Vilma foglalta el azt a helyet, amelyre én voltam kijelölve. De most, amikor a leányágom már elhervad, maga mellett hervadt el Gábor, most már elég volt a szenvedésből, a hasztalan vágyakozásból. Pihenni akarok. Mert szenvedni is addig jó, amíg tavasz vagy nyár van. Az élet őszén és télén már muszáj szenvedni. Hát én elmegyek folytatni a kint, a vergődést. Ezért megyek tanítónőnek egy kis erdélyi oláh faluba. Gábor szeméi könnyesek lettek. Lehajlott és megcsókolta Jolán vékony puhafehér kezét.

— Igaza van Jolán. Menjen maga el innen. Tőlem messze. A kettőnk szomorúságát vigye el, mert nekem most már csak férjnek szabad lenni. A barát meghal, hogy a férj teljes erejével keljen életre.

— Ne beszéljünk erről többet. Segítsen esomagolni.

Csomagolni. Gáborban most ébredt fel minden borzalmával az elválás tudata.

— Csak nem akar már holnap elutazni. Hiszen a kinevezése sincsen még meg!

Jolán szomorúan mosolygott.

— Már ma éjjel utazom. A kinevezésem is megvan. Megcsináltam én már mindent előre. Titok! an...

— Titokban, hogy én ne tudjak semmit. Hogy az utolsó percig boldog legyek. Tudatlan, boldog...

Jolán erélyesen rászólt a férfire:

— Én vagyok a gyöngébb, nekem több könnyem van. Tíz év könnyeit szeretném kisorsolni. És észrevenné Vilma is. Nem szabad. Jöjjön, nyissa ki a bőröndöket.

És Gábor segített csomagolni. Nem szóltak egymáshoz többet egy szót sem.

Mikor készen volt minden, Gábor felvette a kabátját. A melle zihált, a torka összeszorult, de uralkodott magán és megadásal, sóhaj nélkül fogott kezét Jolánnal.

— Ne felejtsem el. És legyen boldogabb mint volt.

Jolán szemé tüzből égett.

— Csókoljon meg.

Gábor megcsókolta a homlokát.

— Nem ott. A számat. A vékony, csókitalan, vértelen számat. Utoljára.

Gábor ránézett s egyszerre valami kiábrándulást érzett. Ez is — asszony. És eszébe jutott Vilma, aki mindig csak asszony akart lenni.

Nem csókolta meg Jolánt. Hidegen váltak el.

Odahaza Gábor számolta a percekét. Mikor elérkezett a vonatindulás ideje, amellyel Jolán elutazott, magához vonta a feleségét és nagyon gyöngéden a fülebe sugta:

— Vilmám, szeretlek...

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek

Fehér János kötszer gyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)

anol oriasivalasztékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti és betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitünő kivitelben készíttetnek. Telefon 419

a középiskolák nevében *Szmetka L.* Odön főgimnáziumi igazgató rendezte. Hol ez, hol a másik sikerült, de végeredményben Erdélyi ráfizetett s mivel igen költséges mulatságnak találja az ifjuság ilyenformán való szórakoztatását, bejelenti, hogy *szakít a középiskolákkal.*

A bizottság ezt tacite tudomásul vette, mert elvégre csak egy magánüzletről volt szó. Ezután tehát havonta csak egy ifjusági előadás lesz, január hóban a *Hajduk hadnagya.*

Négy darab közül kellett választani a bizottságnak. Dr. Popovits Miklós félti az ifjuságot a szerelemtől s kihagyatta az Othellót. A többi tag a *Hajduk hadnagyát* kívánta.

Műsor és fejmosás.

Felolvassák a januári műsort, amelyen a következő darabok szerepelnek:

— Tatárjárás, *Katonadolog*, Helén vágyai, Iliá, A mester (helyi szerzők három egyfelvonásos színműve), Karenin Anna (közkívánatra!), A *konventbiztos*, Felhő Klári, *Tökéletes asszony.*

Elfogadták.

Na és most jött a fejmosás, hogy miért nem lehetett megtartatani a múlt héten az ülést. *Juricskay* Barna védekezik a vád ellen. Ő igen is átadta az iratokat helyettesének. Mihelyi vádolja, hogy a meghívó nem volt az iratok közt.

Polgármester: — Én sem kaptam meghívót!

Hoványi Géza: — Méltóztassék elnézni ezt a kis tévedést.

Erdélyi: — Nekem is mentegetődni kellene, de nem teszem.

— Én itt voltam háromnegyed 5 órákor, azt mondták, hogy nem lesz. Hát elmentem. Kérem én rendkívül elfoglalt ember vagyok. A titkárom vette át a meghívót. Tévedésből másnapra jegyezte elő. Errare humum est! (Széles derűtség és örömmel igazolják a direktort.)

De hát mégis ki a hibás? harsogja egy hang.

Kombinációba jön *Juricskay*, *Halmay* a titkár, *Erdélyi*, az elnök, végül az egész bizottság két tag kivételével. Ennél fogva a zottság jegyzőkönyvileg legmósta a saját fejét, amiért elmaradt.

A jegyzőkönyvek vezetésével a polgármester továbbra is *Juricskay* Barna tb. táncost bizta meg.

Elkészt kritika.

Végül *Hoványi Géza* elnök figyelmeztette a bizottságot, hogy ne hallogassa tovább egyik legfontosabb jogának, a társulat fölötti kritikálásának gyakorlását. Ennek még novemberben meg kellett volna történni. Azóta a direktor bizonyára kétségben volt egyes tagok tehetsége felől.

El is határozták, hogy még ebben a hónapban bírálják! Azonban egy kicsit elkészték, mert a készülődés alatt elment már sok új tag, a többiek pedig nagyjából szerződést bontottak. Ha csak a bizottság nem akar valakit visszatartani? . . .

Lehet-e valaki apáca?

Szvaljavesik Jolán, a szép, szőke, 19 éves leány felvette az apáca-fátyolt. Egy röpke szóban mennyi fájdalom! De most már ennek több mint egy éve, mért fáj ez most is az Uj Nagyváradnak? De ugy látszik, hogy az árnya is beletörődnek az esetbe csak megkapná a kárpótlásul követelt 1000 K-t.

Ismeretes dolgot ujít fel az Uj Nagyvárad tegnapi cikkében. Megírja újra, hogy Szvaljavesik Jolánt a váradi zárdában erőnek erejével vették rá, hogy legyen apáca s hagyja el vőlegényét. Valósággal hipnotizálták. Hogy hozzátartozói rá ne akadjanak, Budapestre vitték. Ott látogatta meg nővére: Bartha Lajosné, ki már-már eltántorította hugát, mikor a fejedelemasszony azzal nyugtatta meg, kis hugát is kitaníttatják tanítónőnek. De mikor a szegény anya kérte, hogy vegyék fel leányát kárpótlásul s taníttassák ki, a fejedelemasszony azt válaszolta: nem tartozunk leányáért kárpótlással, de imádkozunk érte. „Azóta Julianna nővért elhelyezték, de családjá nem tudja hova. Senki semmit nem tud róla és a zárdában mindenki néma.”

Igy az Uj Nagyvárad. Sietünk megnyugtanni; Szvaljavesik Julianna, most Alexia nővér itt van Nagyváradon, a Szent Vince-intézetben. Ezt családjá tudja, mert újvire is levelet irt az anyjának. Az anya különben nincs elhagyatva, mert két apácaleányán kívül, kik mindketten a váradi zárda tagjai, még a következő gyermekei vannak: Bartha Lajosné, kinek férje miniszteri hivatalnok, Dezső adótiszt. Anna, aki tanítónő és Outilia, aki már iskoláit elvégezte, 16 éves, kereskedelmibe jár, Barthánénál lakik.

Mért kell az anyát csakis az apácának eltartani? Hisz az anyának nyugdíja is van. De nem is eltartásról van szó, hanem arról a kerek 1000 koronáról, amit kárpótlásul akarnak. De miért? Leányai közül a Szent Vince-nővérek nevelték fel részben ingyen, részben évi 60 frt fizetésért: Bartháné Irmát, egy leányt, aki iskolái elvégzése után meghalt, Annát, aki most tanítónő teljesen ingyen nevelték fel. És a zárda neveltette Ilonát, aki apáca és a kérdéses Juliannát gyermekkorában egy évig tartották évi 60 frtért, tehát félingyenesen, de akkor is csak egy hónapban fizettek érte, aztán teljesen ingyen nevelte a zárda, míg elnyerte tanítónői oklevelét.

Sohasem volt menyasszony. Mindig apáca akart lenni s senki sem kényszerítette.

Aki már látott Szent Vince-nővért, annak nem kell ezt bizonyítani. Hisz ezek a kedves vidám teremtések folyton szabadon járnak-kelnek. Bárki beszélhet velük, mert itt nincsenek elzárkózva a világ elől.

Szvaljavesik Jolánt is meglátogatta az édes anyja, órákig beszélt vele zavartalanul, egyedül. Tudvalevő, hogy a nővéreket kórházi ápolónőknek is kiképzik, akkor Buda-

pestre ment a Szent János kórházba. Itt látogatta meg nővére: Bartháné, aki azzal akarta kicsalni, hogy anyja nála van, beteg. Az előjárók megengedték, hogy meglátogathassa, de a nővér nem ment el, mert kétségtelen volt a kegyes család, amint hogy ugyanis volt. Egy év múlva visszajött s itt a mult nyáron felvette a szent fátyolt.

Volt-e joga Juliannának apácává lenni? Volt-e joga a zárdának őt kötelékébe felvenni? Vagy tartozik-e a zárda kárpótlással az anyának leányáért? Ezekre a kérdésekre az olvasóra bizzuk a válaszádat. Csak azt jegyezzük meg, hogy az anya nem szorult erre a leányára, mert még 3 keresőképes gyermeke s nyugdíja van; leányát sem akarja ott neveltetni, először, mert már felnőtt, 16 éves leány, másodsor, mert az anya haragszik a zárdára. Pedig a zárda nem félelmetes hely, s ha az ember látja a viruló boldog zárdaszüzeket, akkor azt hiszi, hogy ezek nem vesztettek semmit, vagy legalábbis megnyerték cserébe érte a legnagyobbat: a lelki békét. Ugy hogy egyik sem hagyja el a zárdát, pedig fogadalmuk csak 3 évre köti le őket.

Biharmegye képviselőválasztói.

Kétévi összehasonlítás.

A jövő évben lép életbe az új választói törvény s 1915-ben már új összeírások alapján készítik el a választók névjegyzékét. Nem minden jelentőség nélkül, tehát most az 1914. évi választók összeírását feltüntető kimutató, mely a régi törvény legutolsó évének választóit mutatja be.

Ebből az alkalomból közöljük az 1913. évi választók számarányát is, hogy összehasonlítást tehesünk a folyó évi választókkal és annak idején megállapíthassuk az új törvény alapján elért növekedést.

Az érdekes statisztikát kerületenkint közöljük. E szerint:

	1913-ban	1914-ben
Biharugrai kerület választói	3590	3441
Belényesi	3305	3960
Tenkei	4275	4419
Margitai	3643	3641
Bihari	2068	2513
Magyarcsékei	3724	3780
Élesdi	5047	5114
Bárándi	1912	1974
N.-Szalontai	3081	3268
Hosszupályi	1901	1926
B.-Ujfalusi	2342	2364
Székelyhidi	2394	2466

Összesen: 33826 37284

tehát 3458 szavazóval növekedett a választók száma.

Ez a növekedés igen jónak mondható, mert évtizedeken keresztül nem tudnak felmutatni még egy hasonló évet. A jövő évi választók száma, ha az összeírás még a régi törvény alapján készülne, valószínű,

IGAZ VALÓSÁG!

Nem üres reklám! Az általános rossz üzletemel miatt december 1-től tárgyakat, Barkie, óráknak és eszközöknek

- 1 finom arany női óra 15, 16, 20 koronától kezdve.
- 1 finom arany karkötő óra 39, 42, 45 korona.
- 1 arany férfióra 39, 42, 45 korona.
- 1 női aranyóra gyémántokkal 32, 35, 38 K-tól kezdve.
- 1 ezüst-arkötős óra 8, 10, 12, 15 koronától kezdve.
- 1 acél- vagy nikelőra 4, 5, 6 korona.
- 1 női ezüstóra 7, 8, 9, 10 korona.

- 1 jó ébresztő óra 2,70, 3, 4 korona.
- 1 nagy ingaóra 15, 17, 20 korona.
- 1 szép, valódi gyémántgyűrű 12, 15, 20 korona.
- 1 briliáns gyűrű 20, 25, 30 korona.
- 1 pár valódi briliánsfüggő 40, 50 kor.-tól 3000 kor.-ig.
- Arany nyaklánc 8, 10, 12 koronától kezdve.
- Arany karikagyűrű 6, 7, 8, 10, 50 kor.-ig.

a következő igazan olcsó árak mellett árusítok ajándék- és óriási rakár all rendelkezésre.

- Arany lánc 20 gr. 42 korona, 30 gr. 62-50 korona.
- Arany női gyűrű 5, 6, 7 K.
- Arany medaillon 4, 5, 6 K.
- 1 ezüst cigarettadoboz 8, 10, 12, 15 korona.
- 6 pár kés, villa, valódi ezüst 14, 15, 17 korona.
- Egy pár arany fülbevaló 3, 4, 5, 8, 10 korona.

HERBST ókszeráruházában, Rákóczi-ut 1. sz.

Eladó csakis készpénzert! Tessék a kirakatot megtekinteni. Saját pénzének ellensége, ki nem győződik meg ezen olcsó árakról és nem vásárol

hogyan talán növekedést egyáltalán nem mutatna, mert a kivándorlás a választók jórésztét viszi Amerikába.

A már minden forumot bejárta 1914. évi névjegyzék jelenleg a vármegyei főlevéltárban van elhelyezve, mint a jelenlegi választói törvény utolsó összeírása.

A KATHOLIKUS NŐVÉDŐ-EGYLET pártfogoltjainak színi előadására.

Hát ilyen is van?

Munkás- és cselédleányok is mernek a nyilvánosság előtt megjelenni, szavalni, énekelni, játszani?

Nagyon érdekes közönség fog a Szent László-menedékház egyik termében összejönni vasárnap délután 5 órakor. Nézni kell az előadásra készülő szereplőket, akik lázasan mozognak, futnak, beszélnek, kiabálnak, nevetnek, akik mindegyike akarna jól játszani, mindenkitől elismerést aratni, de főleg talán egy bekötött fejű anyóknak, nagymamának, vagy helyette drukkoló anyának, a kíváncsi, mosolygó testvérnek akar tetszeni.

Összejön a próbaelőadásra a szegény világból, Nagyvárad végéből a kérges kezű, félszeg modoru, félénken beszélő, szüklátőkörű, érdeklődő, hálálkodó, csodálkozó nénikék tömege, akikkel szemben érdekes ellentétet képeznek a patronesszek, akiket külső megjelenésük, csiszolt modoruk, válogatott szavak, ruhájuk, hangjuk, amelyben mind meglátszik a belső kultúra, annyira rikító kontrasztba hoz a lányokkal.

Ebben a játék-tűzben égő leányseregben, a kíváncsiságban megfeszült és szereplő lányára büszke munkásanyákban, a mosolygó patronesszek jelenlétében, akármily társadalmi, műveltségi és érzelmi ellentét is uralkodik, — hisz ez az ellentét úgy fest mint egy műveletlen, napsütötte, ráncos arcú parasztnéni Michel Angelo Pietája előtt — mégis egy alap gondolat jut kifejezésre: a demokrácia keresztény erkölcsi tartalommal.

Bizonyosan van nevelőhatása arra a szegény munkás leány anyjára, hogy gyermekét uri hölgyek gondjai alatt látja, akik örülnek, nagyrabecsülik ennek a gyermeknek szeretetét, sőt keresik, mert a szeretet hatalmával lehet fegyelmeztetni, nevelni, hódítani, ahol az ész tehetetlennek bizonyul, ahol a felvilágosítás, erkölcsi oktatás nem talál talajra, ott a szív sokszor nagy hatalom.

De a patronesszek körében is ennek a nem deklamáló, de erkölcsi mélységgel és értelmi egységgel, közönséggel bíró demokráciának kell uralkodni, mert különböző társadalmi osztály és műveltség birtokosai, akik közt uralkodó távolságot ugyanazon ügy szeretetének kell áthidalni; a műveltségi különbséget a nevelésben való hitnek, — a léleknek, a belső értékeknek önzetlen és tisztán látó becsülésének kell összhangba hozni, szóval minden különbségen és távolságon át kell törni, ami hatalmasan egyesít: a szeretetnek; az etikett-kérdéseknek el kell törpülni a nevelés nagy kérdésével szemben; a szív apostoli szeretetével szemben hitvány külsőséggé kell degradálódni selyemnek, bársonynak, tollnak, parfümnek, bóknak, kézfinomságnak, divatnak. Az igazi patronesszek felvilágosodottnak és mélyen érzőnek kell lenni, akinek tudni kell, hogy társadalmi állás és műveltség, színházi bérlet toalettszappan még nem jelent nevelő erőt;

még nem jelenti a lélek igazi kulturáját; szerény megjelenés, hiányos műveltség, közönséges foglalkozás még mindig dicsekedhetik, ami a nevelésnél lényeg: hittel és szívvel, szelidséggel és eréllyel, józansággal és kedvességgel.

Nem is oly könnyű hivatásos patronessznek, tehát nevelőnek lenni, amint a közhit tévedéssel gondolja. A nevelés művészet és nem mesterség. A szeretet és műveltség tervszerű munkája és nem öletszerű kapkodás. Az önuralomtól vezetett kezelése a léleknek és nem a szenvedélynek majd erőszakos, majd ellágyuló, most szigorú, most gyáva, szeszélyes játéka. Minél igénytelenebb a műveltség, annál áthatóbb léleknek kell lenni, hogy abba bevilágítsák. Minél nyersebb, érdeesebb, egyoldalabb, szögletesebb, annál mélyebb érzéssel, finomabb tapintattal, elemzőbb lélektani ismerettel és figyelemmel, annál együttérzőbb szeretettel és vonzóbb kedvességgel kell közeledni. Mint egy igazi művész, aki régi képet vagy szobrot talál: pókhálót, port, sárt, penészt, minden hulladékot szemes gondadal, gondos szemmel, szakavatott kézzel távolít el; a piszok közt úgy mozognak ujjai és szerszáma, mintha selyemszálak közt járnának, csak hogy a művészet tárgyát megkapja sértetlenül. Aki egy műveletlen munkás, vagy cselédleányt akar a nevelésre meghódítani, az a patronessz ne riadjon vissza annak érdekes modorától, visszatetsző megjelenésétől, ócska ruhájától, lesajnált műveltségétől, szolgálai helyzetétől; hanem mindezt gondadal és türelemmel, eréllyel és finomsággal, gyengédséggel — gyengesség nélkül, bátorsággal — erőszak nélkül törje át és találja meg legmélyén, ami értékes, nagyszerű: a lelket, hogy azt saját nemes lelki világával és imájával világítsa, nemesítse, erősítse.

A patronázs tehát a krisztusi szeretet demokratizálása; a demokráciának krisztusi szeretettel való megtöltése, amihez csak hit és szeretet ért; ennek pedig csak nagy szív lehet a birtokosa.

Ily gondolatok közt viszi a közönség elé a patronázs a pártfogoltjait; művészetet ne keressenek, hanem csak szeretetet vigyenek oda, ahol ezen prológ fog megszólalni.

Szerény körünk, tudásunk, szorgalmunk másodsor is megjelenik a közönség előtt.

Ujra itt vagyunk.

Néhány rövid negyedóra lelépünk az élet küzdelmes színpadáról — e kedves intézet családis színpadjára, hogy feledve annak nehéz terhét, itt inkább gyermeki gondatlansággal és keresetlen egyszerűséggel, mint művészi tehetséggel vagy ráneveltséggel szórakozást nyujtsunk.

Tudjuk, hogy igénytelen pontok vagyunk a nagy élet áramló és zajos forgatagában. Munkánk közönséges; nem társadalmat mozgat, hanem valamely elrejtett családi kör vagy zakatoló gyár inkább szükséges, mint ügyes, ismeretlenségben élő kisegítő vagyunk.

Megjelenésünk nem a parfümök illatában és a parkettek tükrében fürdik, hanem az egyszerű belsőnek természetes külső keretében történik: de mégis merünk jönni, a nyilvánosság elé lépni és figyelmet kérni, mert nem a magunk nevében jövünk.

A legkirályibb gyermek, egy Isten-gyermek királyi méltósága ad fényt ami egyszerűségünknek, erkölcsi súlyt a mi igénytelen tehetségünknek.

Jézus, az isteni gyermek megszentelte a

gyermekkorát, amikor világteremtő és semmisítő hatalmát kisdéd kaecókba rejtette; amikor a kimérhetetlen örök bölcsességének mélysége egy kisdéd mosolygó fejének kincsévé lett; amikor a beláthatatlan idők megszámlálhatatlan milliói iránt való végtelen szeretete egy kisdéd szivecskéjében kezdett lüktetni.

Mikor pedig ez, a világ egyetlen, végtelen kisdede férfivá lett, a tengereket lecsendesítő szavát a kisdedekhez is intézte, holtakat támasztó karját feljük is nyújtotta.

Ez az isteni példa árasztja szét világosító sugarait és felemelő erkölcsi erejét a rajtunk anyai szeretettel csüngő kedves patronessz hölgyekre, a legnagyobb jötevőnkre, akik megbecsülik, nevelik bennünk azt, ami szürke ruhában, névtelen munkakörben, szegény műveltségben is nagyszerű határtalan, örök-érték: a halhatatlan lelket is, amikor ezért imádkozó hálánkat nyilvánítjuk, egy nagy igazságban mondom ki az újév jelégét: Csak akkor lesz békességünk és boldogságunk; ha lelkünk boldog, ha lélekből szeretünk, ha a lelket szerettük.

Boldog új évet kívánunk!

mlds.

Befejezték a Réz ügyet.

Megérkezett a miniszter döntése.

Csaknem egy éve már, Réz Bertalan rendőrkapitány ellen alattomos módon hajszát indítottak. Mindent elkövettek a kapitány ellenségei, hogy ártalmára legyenek. Réz Bertalant oly súlyos vádakkal illették, hogy azok valódisága esetén föltétlenül elítélték volna. Réz egy lépést sem tett, hogy megakadályozza az ellene irányuló hajszát. Elrendelték ellene a fegyelmi vizsgálatot és ez a vizsgálat a legfényesebben igazolta Réz Bertalannak minden eljárását.

A fegyelmi választmány a lefolytatott vizsgálat során egyáltalán nem talált olyan cselekményt, melyért a rendőrségnek eme kiváló tagját felelősségre vonhatta volna. A fegyelmi választmány felmentette az alkaptányt. Réz Bertalan annyira bírja fellettes hatóságának bizalmát, hogy a felmentő választmányi határozat után nyomban visszahelyezték állásába és minden téren rehabilitálták az annyira meghurcolt tisztviselőt.

Általános örömet keltett, hogy a köztisztviselőben álló alkaptányról hivatalosan is megállapítást nyert, hogy az ellene felhozott vádak valótlanok.

A fegyelmi határozatba, azonban egyesek nem nyugodtak meg és felebbezést nyújtottak be a belügyminiszterhez. Ez volt az utolsó fórum, mely foglalkozott a hatalmas fegyelmi ügygyel.

Réz Bertalan ellenfelei szertehirdették, hogy a miniszter nekik fog igazat adni és megsemmisíti a választmány határozatát.

A miniszter alaposan átvizsgálta az összes iratokat, azonban arra a meggyőződéésre jutott, amire a fegyelmi választmány, hogy tudniillik Réz Bertalan ártatlan.

TELEFON 10-70.

LIFT.

TELEFON 10-70.

MODERN FOTOGRAFIA D A J K O V I T S
SPECIALISTÁJA Nagyvárad. Sas-palota.

A miniszteri határozat tegnap érkezett le a rendőrséghez. A legfelsőbb határozat a felebbezéseket elutasította és a fegyelmi választmány intézkedését hagyta helyben. A miniszteri leiratot nyomban közölték Réz Bertalannal és ebből az alkalomból is sokan gratuláltak a derék tisztviselőnek. Ezzel aztán végleg le is záródtak a nem mindennapi fegyelmi ügy aktái, melyek máttól kezdve az irattár portakarójának védelmébe kerülnek.

FARSANGI BEKÖSZÖNTŐ.

Milyen lesz a váradi farsang?

*

Hej, hej, hacacaré, itt a farsang. Hoszszu, szép farsangunk lesz, táncos jókedvet mindenkinek, Karneval őhercegsége friss hidegben, csilingelő szánon, hófehér ruhában toppant be hozzánk. Hipp-hopp, itt vagyok, eljöttem, visszajöttem a multból, a régi jó idők virágos, 3 napos dáridók hangulatát hozom, csak aruhám más talán, simuló, szépségeket sejtető selyem, új színek, új figurák, modernek, tangó és boston és mindenféle step, de a kedvem a régi, ugyanesak a régi, az arcom piros, rózsás. Nézzék meg kérem, nines rajta festék, . . . az ajkam esókos és mosolygó, kacagó kedvet esókolok a szívébe, én vagyok a búfelejítő és a gondülő, — hej, haj, ropjuk vigan a esárdást . . . Olyan jó táncolni, kacagni, mulatni, olyan jó, mikor pajkos, tündérek játszanak velünk és visznek visznek vidám országba, Meseországba, Boldogországba . . . Kérde, hogy hol van? . . .

Hát mindenütt, ahova nézel, ahol még vannak fiatalok, pajkos, szép szemű lányok, Aneik és Mancik, Böskék és Rózsikák, Ducik, Tueik, Kalik, Pannik, Violók, Magdák, Micik, Lilik, Tildák, Lórik, Hajnalkák, Icák.

— Kedves báli tudósító, így mutasson be engem az első farsangi vasárnapon. Látja, én nem akarom hinni, hogy jaj, az én országom lejárt, trónfosztott vagyok, ninesenek hiveim, barátaim, akik szeretnek, nem akarom hinni, hogy . . . hogy megöregedtem. Jöjjön, menjünk a fényes táncterembe, ahol ragyognak a villanyesillárok, kábitó fényben uszik minden és mámoros parfümillat száll . . . és a szemekben tűz lobog, édes, forró, lángoló láz képesolja össze a tekinteteket, keringenek a párok, zene szól . . . Megvan-e még vajjon az első bál boldog poézise? . . .

Igaz-e, hogy mindebből nines ma már semmi, azt híresztelték nekem, hogy csak unott arcok, fásult szívek, fáradt, cinikus tekintetek várnak rám, . . . igaz, hogy ma már nem tudnak mulatni az emberek, . . . azaz hogy russzul mondtam, . . . igaz-e, hogy ma már nines vidám, igazi jókedvük az embereknek, igaz, hogy már nem tudnak örülni és szívből kacagni, hogy nem várnak,

hogy még nehezen se tudnak örvendeni? . . . Talán jobb, ha nem is jövök, ha visszafordulok, . . . még nem késő . . .

— Nem Karnevál, már késő, . . . ne hagyjon itt minket, sohse várták még magát úgy, Hercegem, mint most . . . Most nagy szükség van nagyon a maga rózsás palástjára, meleg szemére, a csengő kacajára, a csilingelő muzsikájára . . . Ne higgyen a rossz híreknek, azokat csak álmos, fáradt emberek találták ki . . . Ma nagyon, nagyon várják a maga édes muzsikáját, . . . ki üzné el a sok-sok bánatfelhőt, . . . Jöjjön szép Karnevál, hozzon egy kis igazi kacagó kedvet . . .

— Ma is vannak fiatalok, de mennyien, akik éppugy várják, mint valamikor réges-régen, jöjjön, hozzon egy kis igazi vidám farsangi hangulatot, szép rózsaszínű álmokat, amik valóra válnak . . .

*

Nagyváradon különösen készülnek, hogy méltó fogadtatásban részesüljön Karnevál, vidám, szép farsang lesz, telve jóízű mulatságokkal, egyik szebb lesz, mint a másik, ugyanis ránk fér, hogy tomboljon egy kicsit a jókedv . . .

Itt adjuk nagy vonásokban a farsang programját.

A Kaszinó

amint illő is, az első helyen áll, vezet, a legfényesebb, legszebb mulatságok a Bihar-megyei és Nagyvárad Nemzeti Kaszinó fényes termeiben mennek végbe . . .

A fiatal, lelkes rendezői gárda, amelynek sorába, hiába, a vezér dr Fráter Imre a legfiatalabb, legfrisebb kedvű, ki nem fogy az ötletekből és kérem, itt igazán nem sablon, hogy lelkes agilitással dolgoznak a mulatságok hagyományos sikerében.

Most, január 24-én olyan meglepetésben lesz részük a váradiaknak, amelyet még itt, Nagyváradon nem élvezhettek.

Fejdisz-estély

lesz, ezt még nem is ismerik Nagyváradon. Külföldön, elsősorban természetesen Párisban pedig nagyon divatos dolog. Az összes hölgyek szebbnél-szebb fejdiszsel jelennek meg az estélyen. Hogy fog tündökölni a sok szép asszony!

A kifinomult női izlésnek, a találékony-ságrak ezerféle módja van, hogy ragyogtassa magát . . .

Lesz ezután kotillion, régi szép kotillion esték varázsa száll vissza a multból, és — ime, senki sem vádolhatja maradisággal a Kaszinókat — tangóverseny.

Februárban pedig ismét nagyszabásu bált rendez a Kaszinó.

És a tisztai bál! Tizenhetedikén lesz a Kereskedelmi Csarnokban. Tavaly udvari gyász miatt elmaradt, de annál nagyobb a készülődés rá most. Különben, hogy a fényes, színes, aranyos uniformis most is kitesz magáért, azt ugyanis tudják a váradi lányok.

A nőegyletek népszerű, kedves teaesté-

lyei az idén sem maradnak el. Tegnap volt a Protestáns Nőegylet, pompás, fényes sikerrel, no hisz ez természetes, február 2-án az Evangélikus Nőegylet teljesíti hagyományos farsangi kötelességét.

És az újságírók, az örök bohémek, az idén ők is kilépnek a redakció asztala mellől és nemesak a báli referenssel képviseltetik magukat a fénylő parketten. Igazi, hamisítatlan, nagyszerű bohém mulatságot rendeznek ötletes és újszerű programmal, mely odavonzza majd egész Nagyváradot. Különben, hogy milyen lesz, az még egyelőre titok . . . csak az biztos és ezt ugyan dicsérvés nélkül megirhatom, hogy érdemes lesz elmenni.

A jogászok a régi hagyományos „jogászbál”-akhoz méltó bálát terveznek.

Patzkó Aladárné ének- és zenetanárnő tanítványainak hangversenye színtén szenzációszámba megy. A változatos ének- és zeneszámok mellett egy gyönyörű daljátékot fognak előadni, a Narancsvirágot, melyben egész sereg váradi uri lány fog szerepelni. Utána tánc, tánc és tánc a Vigadóban.

És ezenkívül még egész sereg nagy és apró, házias mulatság fog „lezajlani” a farsangban . . . A kolonokban friss kedvvel táncolnak a babák és bakfisok; a „majdnem nagy lányok” Petry és a Kelepecz—Balogh-kolonja hétről-hétre kedves, szép társaságot hoz össze Antalffyék „koreográfiai intézetében” s ezeknek a vége is a farsang befejeztével — nagyszabásu, táncestély lesz . . .

Végül sajnálattal kell megemlítenünk, hogy a Katholikus bálak elmaradnak, elhalasztódnak amíg kész lesz a Katholikus Kör pazar palotája, amelynek, gyönyörű, diszes hatalmas nagytermét pedig fényes és előkei bál fogja megnyitni a jövő farsangok számára . . .

(ml.)

Wied herceg Albániába megy.

A Temps bécsi levelezőjének a Ballplatzon kijelentették, hogy a bécsi kabinet már hetekkel ezelőtt kapott jelentést Izzel basa előkészületeiről. Okunk van remélni, mondták a hírlapírók, hogy Wied herceg nem sokára Albániába megy és akkor jóra fordulnak a dolgok. Nem igaz az a hír, hogy az olasz és az osztrák és a magyar kormány katonai intézkedéseket tettek bizonyos események megelőzésére. A Ballplatzon optimista a fölfogás, — így végzi tudósítását a levelező.

A kamatláb marad. Az Osztrák és Magyar Bank főtanácsa tegnap délelőtt ülést tartott, amelyen jóváhagyta az 1913. évre vonatkozó zárószámadásokat. A tiszta évi nyereség 46,278,742 korona 64 fillér volt. Részvényenként 129 korona 10 fillér osztalékot fizet a bank. A kamatláb dolgában nem történt változás.

Győződjön meg róla, hogy a

Kolozsvári „Kristály” Gőzmosógár

FEST

TISZTIT

MOS

A LEGSZEBBEN.

Az ország több mint negyven nagyobb városában képviselve.

FOVTO3! Nagyváradú fiók: Zöldfa-utca. Weisz Bernáttal szemben.

Vetítőest a Kath. Körben.

Hermann Antal dr előadása.

A Kath. Kör tegnapi vetítőestjén Hermann Antal dr, egyetemi tanár, a kiváló etnografus és linguista Magyarország legszebb vidékét, a Székelyföldet mutatta be gyönyörű vetített képek kíséretében. Nagy és előkelő közönség jelenlétében folyt le a tegnapi előadás s a közönség igazi élvezettel szemlélte a szebbnél-szebb vetített tájképeket, a Székelyföld igazi gyöngyeit. Egy szomorú és fájdalmas szívvél átértett szemrehányás volt ez a ma megtartott vetítő-előadás a magyarságnak, amely veszni hagyja Erdélyt, pusztulni engedi a magyarság utolsó végvárait, ölbe tett kezekkel nézi, hogy a gyimesi havasokon a magyar nóta helyett az oláh szó csendüljön meg s hogy a magyar templomokban nem harsan fel többé a Boldogasszony Anyánk.

A nagy tudós is elmondotta ezeket s érezni lehetett, hogy mikor arról beszélt, hogy a Székelyföld egyik legszebb vidékét egy bukaresti bank vette meg, jobban szeretett volna semmit sem szólni.

Rendkívül tanulságos, élvezetes és mély tudásra valló előadásban ismertette Hermann dr az erdélyi viszonyokat s hangsúlyozta, hogy a székelyföldi fürdőket a világ legszebb fürdőhelyeivé lehetne varázsolni egy kevés hozzáértéssel s csekély áldozat árán.

Hermann dr humoros és eredeti megjegyzéseivel előadás alatt is állandó derűtségben tartotta a publikumot, amely megérdemelt, lelkes tapsviharral honorálta a kiváló tudós élvezetes előadását.

Az előadás tökéletes voltához nagyban hozzájárult a körülmény, hogy Takácsy János II. éves theologus szünet alatt Resch Mihály zenetanár zongorakiséréte mellett szép erdélyi énekeket adott elő. Takácsy iskolázott hangja s csodálatosan kellemes organuma nagyon szépen érvényesült s így nem csoda, ha a közönség álmélkodó figyelemmel hallgatta a szép énekeket.

Ennek a vetítőestnek különben megvan az az érdekessége is, hogy ez az utolsó vetítő-est, melyet a Katholikus Kör jelenlegi helyiségében tartott. A legközelebbi előadás a Katholikus Kör új épületében lesz megtartva, ha az teljesen belesz rendezve.

Békéssy József kitüntetése.

Bécs, jan. 10.

Békési Békéssy József nyugalmazott vezérőrnagynak a király az altábornagyi címet adományozta.

Uj törvények. A hivatalos lap tegnapi száma közli az 1914. évi IV. törvény-cikket a m. kir. állami számvéviszék szervezésének módosításáról ellátva a király szentesítő záradékával.

SZÍNHÁZI ÉLET.

— Helyi szerzők. —

*

Miután a radikális emberek azt állították, hogy a színház ma már egy kintű üzlet, reális vállalkozás, a helyi szerzők összefogtak és elhatározták, hogy bebizonyítják ennek az állításnak az ellenkezőjét.

Ez nekik nem lesz nehéz feladat. Nagy segítségükre van e tekintetben a színházigazgató, aki megragad minden kínálkozó alkalmat arra, hogy így kiálthasson a bős radikálisok fülébe, akik negyvenkorona bért követelnek a színházért.

— Ime nézzék önök éhes hiénák, nézzék, hogy vérzem a nyomorult váradi kultúráért! Nap mint nap egész Kongó állam kitelne a nézőtérből, olyan üres a színházam!

És önök le akarják nyuzni rólam a bőrt, amikor vajudnak a váradi hegyek és én kitérom a müzsák hajlékát a ragyogó, sugárzó, színeket szerető, sóhajokat remegő váryakat fuvolózó intelligenciát, duzzadó és pogányságot harsogó fiatalság előtt! Nem uraim! Van még önökben elrejtve valahol egy csöppnyi lelkesedés a kultúra iránt, vegyék elő, vegyék elő és ha vérkönnyeket sirnak is a közérdek bukásán, de mégse követeljenek tőlem 40.000 korona bért, amikor olyan nagy áldozatokat hozok, hogy előadom a mélyen tisztelt Helyi Szerző urak nagyrabecsült első alkotásait.

A színházigazgató többi mondanivalója a kommunikékbe fullad. Örök rejtély marad, hogy ki írja ezeket a kommunikéket.

Felejthetetlen jelzők sütkéreznek, másznak, mit másznak: mozognak, pattognak, villognak a szép szerzők előtt, akik őszintén megvallják, hogy a félhomály igen kellemes valór és pusztán barátaik hívó, biztató szavára léptek a nyilvánosság forró fénykörébe.

Mivel azonban én klerikális körök véleményét képviselem, kijelentem, hogy én felebaráti szeretettel és megbocsátással ölelem keblemre a helyi szerzőket. Miért ne? Kérem önöktől, akik kaján örömmel távol tartják magukat az előadásoktól és lekicsinylik a „helyi szerzők“-et. Ők is csak emberek, ők is vétkeznek, mint más szürke egyén, egyed, egyéniség és én megértem őket.

Ki kell jelentenem azt is, hogy a direktor, a publikum, a sajtó, az irigy újságírók és az egész világ immorális alapon áll a helyi szerzőkkel szemben, mert ledorongolja őket, kicsufolja, kineveti, lekicsinyli, kismemizi, néha véresre veri őket, hangoztatja, állítja, hogy merényletet intéznek a kultúra, a józóság, a béke, a háboru, az erkölcs, a hit, haza, remény, családi szentély, meg mit tudom én minő beporosodott, begyepesedett polgári fixa ideák ellen és tulajdonképpen, alapjában véve nem így áll a dolog! Úgy áll a dolog, hogy mindezek az irigy kutyák nagy lelki gyönyörűséget találnak abban, ha egy helyi szerzőt vérpádra, illetőleg színpadra vonszolhatnak.

Tetszik tudni, úgy van az, hogy zsuron, jégen megkérdik szegény lázas szerzőt, beszélne valamit drága darabjáról. És a szelid szerző beszél, beszél, beszél mint egy huszadik századbeli esuda, mint Edison kintofonja, folyton magáról beszél, a darabjáról, a darab élénk színeiről, a hangulataláfestésről, kihozott hatásokról, sötét levegőjéről, idegen

levegőjéről, vadabb részleteit előadja, keze lába jár, szája jár, esze áll, igazán kár, hogy vége már — mondja a hallgató, miközben lelke egészséges fürdőt vett a kacagásból.

Satyr.

HUMOR.

*

KATONAI VELŐTILALOM.

Egyik magyarországi helyőrségben történt meg az alábbi eset.

A közös gyalogezred tisztí étkezéjében minden nap velős csontot is adtak fel ebédre. Ezt a kellemes csemegét terr észetesen először az ezredes urhoz vitték, ő vett a velőből, aztán ment a velő tovább az ezredeshez, őrnagyhoz és így tovább, szigoruan rang szerint lefelé. Hiába volt azonban több velős csont is, a főhadnagyokra ritkán, a hadnagyokra egyáltalán sohasem mosolygott akkora szerencse, hogy a velős csontokból egy kis velőt is kaptak volna.

Forradalmi hangulat kezdett torjedni — már persze csak olyan forradalom, a mely a Szolgálati Szabályzat III. részének szellemével még megfér — s ennek nyomása alatt az étkezédt gondozó tiszt egyik nap elrendelte, hogy a velős csont körülhordását ezentul mindig más tisztnél kell kezdeni.

Ugy is történt. A drága csontokat először nem az ezredeshez, hanem a rangban legidősebb alezredeshez vitték, úgy hogy az ezredes ur a hadnagyok után került volna sorra.

— Micsoda! Pattant föl az ezredes, látva az ellene készülő merényletet. A velőcsont körülhordása mindig az ezredparancsnoknál történik!

Visszatértek az eddigi sorrendhez. A tisztikarban azonban nagy elkeseredést keltett az eset. A forrongás moraja elhatott az ezredes füléig, aki elhatározta, hogy a bonyolódó ügyet radikálisan fogja megoldani.

Másnap az étkezében ezredparancsnoki magas kézirat jelent meg a következő tartalommal:

Szigoruan megtiltom, hogy ebben a teremben jövőre bármiféle velő legyen.

Rossz nyelvek azt mesélik, hogy azóta nem is volt abban a teremben semmiféle velő.

*

UDVARIAS KÉRDÉS.

— A bölcsék csinálják a közmondásokat; az ostobák csak utánuk mondják.

— Ki volt az a bölcs, aki a közmondást csinálta?

*

ÓVATOSSÁG SOHASEM ÁRT.

A fiatal asszony, ujdonsült felesége egy lipótvárosi ügyvédnek, szomoruan állit be az édesanyjához.

— Mama — Mórincnak nincs bizalma hozzám — jelenti ki kétségbeesetten.

— Bolondság — mondja az anyja, — hogy némiképp megnyugtassa. — Hogy is gondold ezt?

— Képzeld csak — tegnap először történt — hogy én magam főztem ebédet s a férjem erre az alkalomra vendéget hívott.

— No, hisz ez a legfőbb bizalom jele!

— Igen — de a vendég a háziorvos volt.

Nagyvárad Vasöntöde és Gépgyár Részvénytársaság

Nagyvárad, Össi-tér.

Gazdasági gép-, eke- és keskenyvágányu vasutak gyára; vasszerkezetek, közlő-művek, gépjavitó-műhely, műszaki-iroda.

Telefon 340. sz.

Uri fehérenemű, «FOWNES»
keztü, «Habig» kalap, ere-
deti ANGOL CIPO

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

HIREK

Tájékoztató.

Január 11. A Kath. Legényegylet háziestélye este 8 órakor.

Január 11. Váradvelencei Kath. Kör megnyitó ünnepélye d. u. 5 órakor.

Jan 11. A Katholikus Nővédőegylet (karácsonyi) pásztorjátéka d. u. 5 órakor a Szent László menedékházban.

Január 11. Nagyváradi Ujságírók Segélyegyesületének közgyűlése d. e. 11 órakor a városháza dísztermében.

Január 12. Nagyváradi város szociálpolitikai bizottságának ülése d. u. 4 órakor.

Január 17. A tiszti Kaszinó táncestélye.

Január 18. Ujvárosi Takarékpénztár közgyűlése d. e. 11 órakor.

Január 24. Táncestély a Kaszinóban.

* Oltáregyesületi ájtatosság.

A Oltáregyesület szokásos ájtatosságát ma, vasárnap, december 11-én a várad-olaszi plébánia templomban tartja. Az esteli ájtatosság és szent beszéd hat órakor lesz.

*** Az eperjesi püspök felszentelése.** Ma, vasárnap, december 11-én szentelik fel Novák Istvánt eperjesi g. kath. püspökké. A felszentelést Papp Antal munkási gör. kath. püspök végzi, s Fischer Colbrie kassai r. kath. püspök és dr. Lányi József tinini püspök, nagyváradi kanonok lesznek a consecrátorok. Dr. Lányi József püspök tegnap utazott el Nagyváradról Eperjesre.

*** Lukács Ödön előadása a jogászegyletben.** A Magyar Jogászegylet közjogi és közigazgatási jogi bizottsága az 1814. évi január hó 10., 17., 24. és 31. napján délután 6 órakor a Budapesti Ügyvédi Kamara helyiségében közigazgatási reform alapkérdéseinek megvitatása céljából előadás sorozatot rendez, melyen az ország kiváló közgazdasági szakemberei között Lukács Ödön, Nagyváradi érdemes gazdasági tanácsosa is tart előadást.

*** Tehervallomások.** A föld- és házbirtoknak általános jövedelmi pótdókjából levonandó az illető tulajdonost bekebelezés által is terhelő kölcsön után az adóévet megelőző év végéig tényleg le nem rovott tőkemaradék egy évi kamatának 10 százaléka: feltéve, hogy a tőkével kamatok is vannak bekebelezve. A vallomás január hó 1—31-ike közti időben adandó be a városi adóhivatalnál, ahol vallomási ivec ingyen beszerezhetők.

*** Esküvő.** Diszes és előkelő közönség jelenlétében, a Szt. Vince-zárda kápolnájában esküdött tegnap örök hűséget Molnár Bálint káptalani uradalmi segédtsízt, bájos menyasszonyának, Tuka Mariskának, Tuka János nyug. államvasuti tisztviselő leányának. Nász-nagyok voltak a menyasszony részéről Tukka Gergely máv. hivatalnok és Boócz Kálmán káptalani uradalmi s.-tiszt. Az esketési szertartást Fetszer Antal felszentelt püspök végezte, aki mély gondolatokban gazdag, megkapóan szép beszédet intézett az ifju párhoz. Beszédében utalt arra, hogy a vőlegény is, a menyasszony is a Szt. Vincze-intézet növendéke volt és ebből a gondolatból kiindulva gyönyörű intelmekkel vázolta az ifju pár előtt, hogy az életben rájuk váró küzdelmekben, mint házastársak úgy lesznek egymásnak igazi segítő társai, ha az intézetben magukba zárt erőnyeket mindenkor hiven megőrzik. Az esküvő után gazdag nászlakoma volt a menyasszony szülei házában. A fiatal pár az ünnepély után nászútra utazott.

*** A velencei Kath. Kör megnyitó ünnepe.** A Várad-Váralja és Velencei Katholikus Kör ma, vasárnap délután 5 órakor megnyitó ünnepélyt rendez a velencei róm. kath. fiúiskolában. Az ünnepély műsora a következő:

1. Nyitány. Előadja: a Műkedvelő zenekar.
2. Elnöki megnyitó. Tartja: Halász Gyula plébános.
3. Magyar dalok. Eneklő: Szabó Imre rk. tanító, zongorán kíséri: Lobermayer Gyula zenetanár.
4. Ünnepi beszéd. Tartja: Dr. Krüger Aladár ügyvéd.
5. Magyar dalegyveleg. Előadja: a Műkedvelő zenekar.
6. Elnöki bezáró. Tartja: Halász Gyula plébános.

Beléptidij nincs.

*** A gyilkos bulgárok.** Tegnap átkiérték a gyilkos bulgárokat az ügyészségre. Valószínűleg valamennyi ellen szándékos emberölés büntette miatt fog vádat emelni az ügyészség. Doszu már védőt is keresett számukra. A védők: dr. Poyvár Szevér, dr. Medvigy Gábor és dr. Kotzó Jenő. Érdekes a körözstarjáni esendőrség tegnapi jelentése, melyet a központi főszolgabíróshoz küldtek be. Jelentik szimplán, hogy gyilkosság történt, de mivel a nagyváradi rendőrség beavatkozott az ügybe és szerencsésen végigcsinálta a csendőrség dolgát, ennél fogva ők leteszik az ügyet. A dolog magyarázata az, hogy a várad rendőrség tullepte (szükségből) területi hatáskörét, amennyiben az őssi pusztá már a körözstarjáni őrshöz tartozik.

*** Szégyellik a munkát.** Telkesd községe már napok óta foglalkoztatja a sajtót. Az országban mindenki tudja már, hogy ebből a nyomoruságos kis faluból tömegestől mennek Amerikába az emberek. A kivándorlás okául mindent felhoznak csak a való tényállást nem. Tény, hogy nagy a nyomoruság a kis faluban, mert a nyár nem hozott elegendő termést, de nem azért fognak vándorbotot a telkesdiek. A község

szomszédságában mindenütt lehet munkát kapni, még pedig annyit, hogy akár három Telkesd lakossága is dolgozhat. Azonban a telkesdiek sokkal jobban szeretik a kényelmet, mintsem dolgozzanak.

— Én menjek napszámra, mikor telkesdi nagygazda vagyok?

Igy beszélnek a telkesdi gazdák.

— De Amerikában is dolgozni kell, még pedig nagyon erősen.

— Hát az igaz, de ott nem ismer senki.

Ki tudja azt, hogy én Telkesden gazda vagyok?

Ezért mennek ki a messzeségbe a telkesdiek. Szégyennek tartják idehaza a dolgot, de ott túl a tengeren testüknek minden erejét kimerítik, mert ott nem ismeri őket senki. Egyébként lehetséges, hogy ha a hatóság a megfelelő módon lép fel a kivándorlókkal szemben, talán még ellehet téríteni őket nevetséges magatartásuktól.

*** Apad a Világ** előfizetőinek száma! Nevetséges áron sózzák fünek-fának nyakába ezt a szabadkőműves lapot. Még azonban nem érte el a Fidibusz nivóját, hát erőszakkal kell terjesztetni. Szigorú körrendelet érkezett a napokban a László- király páholyhoz, amelyben megparancsolja a pesti főpáholy, hogy minden testvér terjessze a Világot, mert súlyos terhek alatt nyög a szerencsétlen újság. A részvétlenség oly nagy s az előfizetők száma oly kicsiny, hogy muszáj legalább a külszín megóvása végett előfizetőket szerezni. A testvérek aztán nyakukba vették a várost (tessék elképzelni Grósz Menyhértet és Agoston Pétert nyakában a — várossal) és beállítottak minden tisztességes iparoshoz, suszterhez, borbélyhoz, asztaloshoz.

— Rendelje meg a Világot! Nem kell fizetnie csak 50, 40, 30—20 fillért havonta, csak rendelje meg!

— És a többit kifizeti?

— Azzal ne törődjék.

Sok helyütt ajtót mutattak a ravasz uraknak. Mert ez már mégis csak sok! Ilyen konkurenciára csak a félvilág emberei képesek! Mert persze nem 20 fillérért jár a lap, hanem 2 kor. 40 fillérért havonta, de a többletet a páholy fizeti. Szegény Várady Zsigmond foroghat a sirjában. Hát ilyen hasztalan dologra adta ő a páholyak azt a sok drága pénzt, mint a Világ? . . .

*** Női holttest a kosárban.** Budán, a Batthyány-utca és a Vitéz utca között tegnap délelőtt tíz órakor a dunai hajósok egy utazó kosarat fogtak ki a Dunából. A kosarat a partra vitték s ott felbontották. Borzalmas látvány tárult eléjük. A kosárban egy női holttest feküdt. A szenzációs leletről azonnal értesítették a főkapitányságot, a honnan Marinovich rendőrtanácsos vezetésével automobilon azonnal kiszárguldott a rendőri bizottság. Délben jelentkezett egy soffőr a kapitányságon s előadta, hogy egy nőt vitt reggel kilenc óra körül a nyugati pályaudvarról a Döbrentey-utca 19. számú házába. A soffőr a halottban felismerte utasát, s így valószínű, hogy a meggyilkolt nő Bécsből érkezett.

A detektívek tegnap egy igen fontos tanút nyomoztak ki, aki a női hullát rejtő

Kováts Kálmán

műasztalos

Nagyvárad, Vambáz-utca 33. (Gygyárral szemben.)

Készít: egyszerű és műbuto-
rokat, teljes lakásberende-
zés, valamint mindennemű asztalos
munkákat. Allandó raktár bel- és kül-
földi száraz anyagokból. Telefon 99. sz.

kosár dolgában tett lényeges vallomást. A tanú Krüger Károlyné, aki látta amint egy férfi és egy nő cipelték a titokzatos kosarat. Krügerné pontos személyleírást adott az illetőkről s így nagyon valószínű, hogy a detektívek esáhamar kézrekerítik a gyilkosokat.

* **A 42. jótékonycélu államsorsjáték** — polgári jótékonycélokra rendezve — húzását f. hó 22-én tartják meg Bécsben. Ezen népszerű sorsjáték tartalmaz 21.146 nyereményt készpénzben 625.000 kor. összegben, 200000, 50000, 30000, 20000 koronás főnyereményekkel. Sorsjegyek a 4 K. A szokásos elárúsító helyeken kaphatók.

* **Ég a salgótarjáni bánya.** A Salgótarján melletti etesi „Amália“-aknában tegnap reggel 4 óra 30 perckor az ácsolás ismeretlen okból kigyulladt. A tűz rohamosan terjedt, úgy hogy nemsokára százötven méter mélységig az egész akna tüztenger volt. A mentési munkálatok azonnal megindultak és sikerült a munkások nagy tömegét kimenteni. A munkások részben pedig a légaknákon keresztül, részben pedig a szellőztetőkön át jöttek fel a földre. Egész nap fecskendők működtek és csak ma délelőtt sikerült elérni, hogy a lángok már nem csapnak ki az aknából. Az akna még most is ég és oda a rettenetes füst miatt nem lehet férfközni. Így nem lehet még tudni, hogy a bányaeésnek nincsenek-e emberáldozatai. A munkások úgy tudják, hogy három társuk bennégett. A vállalat igazgatósága szerint emberéletben nem esett kár. Ezt azonban teljes bizonyossággal még nem lehet megállapítani. A szerencsétlenség idejében háromszáz munkás dolgozott a bányában és sok munkást csak a legnagyobb nehézséggel lehetett kimenteni.

* **Elvesztett ötven koronás.** Egyik nagyváradi lap azt írta, hogy egy szegény kisleány a Biharmegyei takarékpénztár lépcsőházában elvesztett egy ötven koronás bankjegyet. A leánykára nézve ez nagy baj volt, mert szegény volt és kicsike keresményéből kellett volna a kárt megtérítenie. Olvasta a kis hirt gróf Széchenyi váradi püspök és meleg sorok kíséretében elküldte a főkapitánynak az ötven koronát, hogy juttassa a károsult kisleányhoz. Közben azonban kiderült, hogy az 50 koronát Hanslián Ede Szt. János-utcai tőzsdetulajdonos nevelt fia vesztette el, s mivel Hanslián segélyezésre nem szorult, a rendőrfőkapitány a küldött összeget a városi szegényeknek adta.

* **A községek pénzei.** Fráter Barnabás alispán tegnap rendeletet küldött minden község elöljáróságához a községi pénzek elhelyezése tárgyában. A rendelet szerint eddig a takarékpénztárak a községek tulajdonát képező betétek után sokkal kevesebb kamatokat fizetnek, mint a magánosoknak. Ennek dacára, ha a községek kölcsönt vesznek igénybe, ép oly magas kamatokat számítanak a takarékok, mint a magáno-

soknak. Az alispán most arra utasítja rendeletében a községeket, hogy esakis oly magas kamat mellett helyezték el a takarékpénztárak s községeket, mint amilyen magas kamatokat fizetnek a takarékok a magánosoknak.

* **Uj női zenekar a Koronakávéházban.** Ma és mindennap Neszmélyi Izsóné női zenekara 38-ik Rácz Laci kitűnő primás vezetése mellett közreműködnek: Neszmélyi Izsóné harmonium, Neszmélyi Bözsike hegedű és kuplé énekesnő, Cseresnyés Irmuska hegedű és népdal énekesnő, Ringhoffer Mariska szolista, Reinthaler Margit dalosnő, Andikovits Gizella bőgős és Fonyó Tihamér zongoraművész. A zenekar a legújabb új darabokat adja elő u. m. a Nevetőférfj, Katona dolog, a Mozi-király stb. és az összes klasszikus újdonságokat. Szabad bemenet. Kezdeté este 8 órakor Szíves pártfogást kér Neszmélyi Izsóné karmesternő.

x **Érdekében áll mindenkinek pénzt megtakarítani** ha bevásárlást óhajt eszközölni a téli idényre, előbb kereste fel az **Ungerleider Salamon** üzletét Szent János-utca 4. szám alatt, a hol férfi, női, gyermek trikók, lélekmelegítők, szövetek, kesztyűk, harisnyák, kamásnik, továbbá cipők, szallagok, himzések mélyen leszállított árban beszerezhetők.

x **Meghódította a hölgyeket** Mlle JULIETTE elsőrendű mellfűző különlegességeivel Színház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett) Telefon szám 827.

x **Teljesen ujonnan van átalakítva** a Rimanóczy-étterem Körös-parti helyisége. Gyönyörű délszaki növényekkel van díszítve, pazarul világítva. Minden időben társas összejövetelek, lakodalmak vagy gyűlések alkalmára a n. é. közönség rendelkezésére áll. Elsőrangú magyar és francia konyha, finom borok, kőbányai sörök és előzékeny kiszolgálásról gondoskodik *Fitz Sándor* bérlő.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 m. hosszban Berettyó-Széplak állomásról legalább egy wagon rakomány (ca. 4000 drb.) megrendelhető azonnali és későbbi szállításra a Polgári Takarékpénztár r. t. áruosztályánál Nagyvárad, (Kossuth-utca.) Telefon 11—95.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Ingyen javítjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejünk rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyáig. **Harisnyakötő**de Bartos és Társa (a Széchenyi-szállóval szemben Rákóczi-ut 10.) És a mi is „Bartos harisnyája tartós.“ Helyi és vidéki telefonszám 1359.

x **ZOMBOR SÁNDOR** sebész-orvosi műszer-kötszer és testgyógyesít gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle témciszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

* **Ingtatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. [Hungária cipőgyár r.t.

x **Érdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* úri- és papi szabókat. Meglehető olcsó árak. modern szabás, elsőrendű munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

x **Az E. K. A. R. T.** (Egyesült Kereskedelmi- és Autószállítási Részvény Társaság) helybeli fiókja luxus és teherautókat szállít az összes felszerelési cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. sz. a.* nagy raktárt tart. Telefon: 13-21. A cégnek *Körház-utca 6. sz. a.* pedig minden tekintetben megfelelő nyilvános garázs és javítóműhely van szakfelügyelet alatt. Telefon: 13-52. Benzin és olaj nagy raktár! A cég felhívja az érdekeltek figyelmét utirányba forduló lámpáira, melyek itt szerezhetők be.

x **Szőllős-utca 12. sz. házában** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **Kossuth-utca 2. sz. alatti** volt Szihta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **FELHÍVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a most megnyílt **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Méréselt árak. Nagy Sándor-u. 17.

x **Báli női atlasz cipők** minden színben és fehér bőr cipők 3 koronáért kaphatók, női chevron vagy boksz cipők 7 kor., férfi chevron v. boksz cipők 8 kor., fiu boksz cipő 35—39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., calosrik, téli cipők, fehérneműk, úri divatcikk legolcsóbban beszerezhetők Feketé-nél, Szent János-utcán, Kis Pipa vendéglő mellett.

x **Kossuth-utca 2. sz. házában** a volt Szihta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x **Ezerféle játék**oknak, leányoknak gyönyörű szép ajándéktárgyak, felnőtteknek ridikülők, manicűrök és fésű készletek nagy választékban kaphatók a *Párizsi Bazárban* Sas alatt.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076

ORVOSILAG TÖBB SZÁZ ESET BENAJÁNLAV.
TELEFON 10-39. □ TELEFON 10-39.

KEPESELEK
ORVOSI KÖTSZERÉSZ ÜZLETE
NAGY-VÁRAD „SAS-PASSAGE“
ATJÁRÓ. Ajánlja saját készítményű

sérvkötőit,

anatómiai sérvkötőket,

szuszpenzoriumok, fecskendők és beteg-
ápolási cikkeket, u. m. egyenestartók,
haskötők, ágytájak, bidég,
amelyek a sérvet állan-
dóan visszatartják, műlá-
bak és művégtagok, gummi cikkek, hari-
nyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek.
Külföldi próbaterep női és férfi kiszolgálásra. :: Óriási nagyraktár. :: Tisztviselők és Iparosoknak áronedmény.

Az Alkotmányt

megveheti naponta, vagy előfizetheti, ugyancsak az

„Élet“, „Nagyasszonyunk“
„Zászlónk“ és „Kis Pajtás“-t

Hegedűs Hirlapirodában

Rákóczi-ut 5. — Telefon 1301.

x Két jogász sétál a városban, szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak megint felöltöje van, a melyet hallatlan olcsó árral lehet be mindenki Nagy Sándor férfi divatruha kereskedésében a Zöldfa-utcán, passagő-kapu mellett

x Ossi-tér 14. sz. házban több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad, Beóthy J. Ödön-utca 1. szám. Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden szakmába vágó épületmunkát a leggyorsabból a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegeszelt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev. lap hívásra azonnal megjelennek.

x **Felhívás.** Átköltözés miatt az összes raktáron levő árukat fél áron alól kiárusítjuk, u. m.: férfi és női őrnyök óriási választékban, női, férfi és gyermek téli keztük, gallérvédők, női lélekmelegítők, zsebkendők, harisnyák, nyakkendők, férfi és gyermek sapkák, bőr- és azeálárak és egyéb disztárgyak óriási választékban fél áron alól. — Üzletünket február 1-re a Szent László-téri volt Radó-féle helyiségbe helyezük át. Tisztelettel **KLEIN VILMOS és TÁRSA.**

x **Több egyszobás lakás kiadó.** Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Gyászkalapokból** nagy választék érkezett **UJHELYI RÓZÁHOZ**, Rimanóczy-utca, Royál-kávéházzal szemben. 4 óra alatt bármely modell után készülhet gyászkalap. Tisztelettel **UJHELYI RÓZA**, Rimanóczy-utca 2. szám.

„The Roosevelt Shoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók

**A legszebb
kézimunkák**

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémér-tér (Emke Kávéház felett.)

**Legszebb ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek**

egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839. Telefon 839.

Valódi PERZSA szőnyegek

és legfinomabb kivitelű **CSIL-LÁROK** óriási választékban a Budapesti főüzletünkben megérkeztek. Meglepő **OLCSÓ ÁRAK** míg a készlet tart. Megtekinthető **vételkényszer nélkül**

vétel STERNBERG és eladás
régiség, ékszer és műkereskedés
Szt. László-tér, Kishidfő.

SZÍNHÁZ

Hei műsor.

Vasárnap délután: Budagyöngye; este: Katonadolog. (Bemutató előadás.)

Hét: Katonadolog. (Bérletszünet.)

Kedd: Katonadolog. (Bérletszünet.)

Szerda: Katonadolog. (Bérletszünet.)

Csütörtök délután: Hajduk hadnagya.

(Ifjusági előadás); este: Katonadolog.

Péntek: Katonadolog.

Szombat: Helén vágyai. Ilya. A mester.

(Bemutató előadás.)

Vasárnap este: Katonadolog.

A bérlők figyelmébe. A színház igazgatósága felkéri a t. bérlőket, hogy a második felévi bérletdíjakat a színház irodájában befizetni sziveskedjenek.

Buda gyöngye. Ma, vasárnap délután Buda gyöngye, ez a keeves zenéjű operette van műsoron, amelyben a hercegnőt F. Károlyi Leona játssza.

Két eredeti betét fog szerepelni a „Katonadolog“ második felvonásában. Mind a kettőt a Szigligeti-színház kiváló karmestere Kerner Jenő szerzette. Maga a szerző neve elég biztosíték a zenészművek kiválóságára. Kerner Jenőt ismerik széles ez országban mint komoly és értékes muzsikust, aki nemcsak könnyű rövid életű kuplé zenéket komponált, hanem maradandó becsü kompozíciókkal gazdagította a zenekedvelők albumát. Az egyiket „Dal a vádliról“ Görög

Olga éneklé, a másikra pedig Szalmáné Raiz Irén és Gróf László táncolnak boszorkányos ügyességet igényelő táncduettet.

Helyi szerzők bemutatkozása.

Már hírül adtuk, hogy a színház vezetősége e hó 17-ére tűzte előadásra három helyi szerző: Tabéry Géza, Fémcs F. László és Antal Sándor három egyfelvonásait: Helén vágyai (Tabéry Géza), Ilya (Fémcs F. László) és a Mester (Antal Sándor) a címe a három egyfelvonásnak, amelyeknek előadása elé érdeklődéssel és várakozással tekint a közönség.

MULATSÁG

A Protestáns Nőegylet teaestélye.

Az idei farsang megnyitójaként tegnap zajlott le a Protestáns Nőegylet teaestélye a Vigadó gyönyörű, villanyfényben uszó nagytermében. Óriási közönség gyűlt össze délután 5 órára, a hatalmas terem zsufolásig megtelt. Szép közönség, a legvidámabb farsangi hangulat, a legteljesebb, legfényesebb siker, ez a jellemzője a tegnapi teaestnek. Mennyi szép lány és milyen kedves, vendéglátás, . . . itt igazán mindenki jól érezte magát, mindenki pompásan mulatott.

A fehér terített asztaloknál minden kis helyet elfoglaltak, s a leányserg bájos szívelyességgel hozta a párolgó illatos teát, a kitűnő süteményeket, a pompás uzsonnát. . . Kedélyes hangulatban folyt a társalgás, évdés úgy körülbelül 8 óráig, Bebe Karesi szép nótákkal mulattatta a közönséget. Azután nagy hirtelen kikerültek az asztalok, a cigány rázendített az első csárdásra, megkezdődött a tánc és tartott a késő éjjeli órákig.

Aszonyok: Sulyok Istvánné, Füredi Károlyné, Géczy Gézané, Rónai Árpádné, Fröhlich Jánosné, Görög Bertalanné, dr Fássy Lajosné, Forgách Nándorné, Lakos Lajosné, Sas Edéné, Petry Gyuláné, Csécsi Nagy Imréné, Baranyi Lászlóné, Szücs Józsefné, Nosz Gusztávné dr Stokker Józsefné, Tyll Jánosné, Cserwenka Árpádné, Verner Kálmánné, Paksy Gusztávné, Vass Istvánné, dr Csulyok Béláné, Mártonffy Mártonné, özv. Schmidt Gyuláné, Bodó Lászlóné, dr Kiss Döméné, dr Wallner Ödönné, Kepes Zoltánné, Fekete Lászlóné, Ember Gézané, özv. Melrik Lajosné, Lázár Mártonné, dr Némethy Ferencné, Cserneezky Józsefné, Schvartz alezredesné, Komlóssy Józsefné, Szőke Kálmánné, Csapó Ferencné, Antalfy Antalné, Kovács Lajosné, Reöck Gézané, özv. Bulyovszky Józsefné, Elő Vilmosné, Kenéz Sándorné, Fekete Károlyné, Nagy Viktorné, es. és kir. kamarásné, Petróczy Józsefné, Justh Károlyné, Puskás Lajosné, Keztyüs Józsefné, Berkes Józsefné, dr Thury Lászlóné, Füredi Lászlóné, dr Sarkadi Sándorné, Kondor Mihályné, özv. Hollvéd Vilmosné, Szöllőssy Gyuláné, Bige Józsefné, Szabó Miklósné, özv. Tichi Gyuláné, Materny Imréné, Molnár Lajosné, Abraj Károlyné (Arad), Klinzó Gusztávné, Benrád Gusztávné, Molnár Gézané, Patzko Antalné, Ragány Jánosné, dr Molnár Imréné, Gorove Jánosné, Kiss Istvánné, Enekes Gusztávné, Oallay Pálné, Fekete Károlyné, Szabó Károlyné, özv. Sztreszka Imréné, Réz Mihályné, Kopócsy Endréné, Vueskies Ottóné, Koszta Istvánné, Buttyka Lajosné, Vueskies Jenőné, Móricz Ernőné, dr Mór Pálné, stb.

Leányok: Bagossy Viola és Olga, Sulyok nővérek, Géczy nővérek, Rónsy nővérek, Fröhlich nővérek, Fássy nővérek, Forgách nővérek, Lakos Margit, Bérezy Gabi, Kiss nővérek, Petry nővérek, Szűcs Lili, Parobek Mariska, Nosz Ilona, Várnai nővérek, Baranyi nővérek, Berkes nővérek, Voronyák Olga, Beöthy Irénke, Paksy Babi, Cservenka Erzsike, Kakas nővérek, Vass nővérek, Mártonffy Erzsike, Csulyok nővérek, Bodó Erzsike, Mazalik Gabi, Kiss Vali, Schmidt Magda, Wallner Joli, Kepes Nusi, Fekete nővérek, Pasali Rózsi, Ember Mancsi, Lukách nővérek, Középegy Piri, Cserneezky Mici, Máthé Mici, Fey Matild, Kruzhicz Erzsike, Schwarz Aliz, Komlóssy Cica, Szóke Margit, Stettner Mici, Daday Ili, Bérezy Rózsi, Élő Gabi, Csapó nővérek, Antalffy Margit, Kovács Margit, Reöck Duci, Bulyovszky Erzsike, Nosz Ilonka, Justh Magda, Keztyüs Maca, Hettyey Mancsi, Szöllősy Ilonka, Havas Olga, Kaczián Kornélia, Gál nővérek, Mártonffy nővérek, Bige Berta, Kovács Illus, Gál Szabó Duci, Nagy Irénke, Móriéz Marianna, Vértesy Mariska, Békésy Piri, Szabó Margit, Virág Ilus, Kazinezy Mariska, Kopócsy Erzsike, stb. stb.

A rendezés, a ruhatár a legnagyobb megelégedés keltette a közönség körében.

Háziestély a Kath. Legényegyletben. Ma, vasárnap este 8 órakor tartja a Kath. Legényegylet szokásos háziestélyét, amelyre a rendezők már mindent a legnagyobb figyelemmel előkészítettek. A háziestélynek lesz érdekessége is, nevezetesen Herrmann Antal dr, aki tegnap a Kath. Kör vetítéstjén tartott szép előadást, az egyik nagyobb szünet alatt aktuális témáról szakelőadást fog tartani.

Karneval a Kaszinóban. A Bihar megyei Kaszinó multságainak rendezőse máris javában dolgozik a január hó 24-ikén tartandó táncestély érdekében. Ez az est tisztán a táncnak lesz szentelve, úgy óhajtják azonban, hogy az változatos, fordulatos legyen és egészen új dolgokat is nyújtson a megjelenőknek. Tervbe vették azért először, hogy egy igazán szép kotilliót fognak rendezni, sok multságos figurával, hűlgválasztással, ordókkal stb. Ennek rendezését Medvigy István dr vállalta magára. Ezen az estén fog azután a tangó, ez az andalgó tánc bevonulni először a helyi bálterembe, mint általános tánc. Városunkban igen sokan lejtik már e táncot, azért azt hisszük, nem lesz könnyű mebirálni: ki a legjobb tangó-táncosnő. Ezt pedig általános titkos szavazás útján a jelenlevőknek kell eldönteni, miután tervbe vették, hogy a legjobb tangó-táncosnőt egy szép virágcsokorral tüntetik ki. Január 9-ikén gyűlést tartott a hölgybizottság is és itt sokat beszéltek a fejdísz-jelmezről (tête masque), melyet szintén bemutatni óhajtának a multságban. A megállapodás az, hogy saját tetszése szerint vesznek vagy nem vesznek a hölgyek fejdísz-jelmezt; nem kötelező annak viselése, ha pedig vesznek, olyat vesznek, amilyent akarnak. Kimondotta azonban a rendezőség itt is, hogy lehetőleg egyszerű toiletben jelenjenek meg a hölgyek. Hogy fényesen fog sikerülni ez a multság, annak megjövendölésére nem kell jóstehetség, hogy sokan készülnek, ezt pedig tudja mindenki.

EGYESÜLETEK

Az önkéntes tűzoltók közgyűlése. A nagyváradi önkéntes tűzoltóegylet 1914. évi január hó 17 napján, szombati délután fél 7 órakor a városi színház bizottsági termében rendkívül közgyűlést tart a következő tárgysorozattal:

A parancsnok 1913. évi jelentése. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése az 1913. évi zárszámadás megvizsgálásáról s ennek kapcsán a parancsnokság javaslata a zárszámadás elfogadása és a felmentvény megadása tárgyában. 3. Az 1914. évi költségvetés tárgyalása és megállapítása. 4. Vermes Kornél volt egyetemi pénztárnoknak lemondása. 5. A lemondás folytán megüresedett pénztárnoki állás választás útján való betöltése és esetleg az ilyképen megüresedő számvizsgáló bizottsági állásnak választás útján való betöltése. 6. Az esetleges indítványok tárgyalása, amelyek a közgyűlés határidejét megelőzőleg 48 órával a parancsnokhoz bejelentendők.

IRODALOM

Az **Élet.** c. szépirodalmi hetilap január 11-iki számában G. Miklósy Ilona folytatja „Johanka” című regényét: elbeszéléseket találunk Kugesay Feliciántól és Pásztor Józseftől; verseket irtak Kosztolányi Dezső, Majthényi György és Gyökössz Endre. — Sik Sándor folytatja Prohászkaról irt tanulmányát, Domonkos István pedig a finnekről közöl ismertetés érdekes utelírásában. Ezenkívül a rendes heti rovatok és aktuális illusztrációk teszik elevenné az Élet e legújabb számát. Szerkeszti Pethő Sándor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII. Damjanich-utca 50. Előfizetési ár félévre 10 korona.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

Elnapolták a Budaházy-ügy főtárgyalását. Tudvalevőleg 12-óra volt kitűzve a városi sikkasztók Budaházy Kálmán és társai elleni főtárgyalás. Minthogy azonban Budaházy Kálmán védője lemondott a védelemről, a folyó hó 12. s következő napjaira kitűzött főtárgyalást, tekintettel arra, hogy a Bp. 56. §. I. pontja értelmében a védelem kötelező, Ember Géza főtárgyalási elnök a tárgyalást bizonytalan időre elnapolta, míg az ügyvédi kamara által kinevezendő védőügyvéd a terjedelmes ügy iratait áttanulmányozza.

TÁVIRÁTOK

A parlament előtt nem lehet tüntetni.

Budapest, jan. 10.

A főkapitány ma tudomásul vette a munkásság által rendezendő hétfői tüntetés bejelentését. A keddi tüntetést azonban, mely a parlament előtt volt tervezve, nem engedélyezte a főkapitány.

Három új román főispán.

Budapest, jan. 10.

A román paktum dolgában ma az a hír jutott nyilvánosságra, hogy annak egy folyamánként három

román főispánt neveznek ki a legközelebb. Az új főispánok Vlad vagy Vajda, Melianu János és Pop törvényszéki bíró lennének.

Fortner hadnagyot felmentették.

Strassburg, jan. 10.

Fortner hadnagyot a hadbíróság felmentette. Beigazolást nyert, hogy Blanz Péter cipész azt kiáltotta a hadnagynak, hogy levágja a nyakát. Így a hadnagy jogosan járt el.

Öngyilkos főhadnagy.

Nyiregyháza, jan. 10.

Feltser László főhadnagy ma szolgálati revolverével szájába lőtt és meghalt. Az öngyilkosság oka anyagi zavar volt.

A képviselő ur mulat.

Nyiregyháza, jan. 10.

Horváth József országgyűlési képviselő tegnap este egy előkelő nyiregyházai vendéglőben mulatott s e közben revolverrel lövöldözött. Egy rendőrségi detektív figyelmeztette a képviselőt, hogy ne lövöldözzön és a feltűnő mulatozással hagyjon fel. Horváth erre kikapta az egyik cigány kezéből a klarinétot és azzal addig verte a detektív fejét, míg az vértől borítva eszméletlenül sorkadt össze. A képviselő ellen megindult az eljárás.

Törökország háborúra készül.

London, jan. 10.

A „Morning Leader” című lap azt írja: A hatalmak döntése az Aegai-szigetek kérdésében Konstantinápolyban óriási izgalmat keltett. A török vezető körök el vannak arra határozva, hogy elutasító álláspontot foglalnak el a hatalmak határozatával szemben és ha kell, fegyverekre bizzák a döntést. A török kormány megsürgette az Ernstranycéget, hogy a Törökország által megvásárolt braziliai hadihajót lehetőleg gyorsan készítse el.

Csata az albán-görög határon.

Belgrád, jan. 10.

A Balkán című lap jelenti Monasztirból, hogy az albán-görög határon négy nap óta heves harc folyik görög önkéntesek és albán főkölők között. A harcban már eddig is nagyon sokan elesetek.

Feketehimlő Bécsben.

Bécs, jan. 10.

Tegnap egy pékinast szállítottak be a bécsi Ferenc József-kórházba, a kin feketehimlőt konstataáltak. A pékinas az ottakringi kerület egyik pékműhelyében van alkalmazásban és naponként mintegy százharminc családnak vitt kenyeret és zsömlét. Még tegnap is kihordta a süteményt, noha már vasárnap kiütések voltak a nyakán. Félő, hogy a pékinastól vagy a kihordott süteménytől mások is megkapják a veszedelmes betegséget.

Az Alkotmányt

megveheti naponta, vagy előfizetheti, ugyesintén az

„Élet“, „Nagyasszonyunk“
„Zászlónk“ és „Kis Pajtás“.

Hegedüs Hirlapirodában

Rákóczi-ut 5. — Telefon 1301.

x **Két jogász sétál a városban**, szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak mégis felöltöje van, a melyet hallatlan ócska árban szerzhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán**, passagó-kapu mellett.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzemhelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad, Bóthy| Ödön-utca 1. szám. Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbből a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegeselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelenek.

x **Felhívás.** Átköltözködés miatt az összes raktáron levő árukat fél áron alól kiárusítjuk, u. m.: férfi és női ernyők **óriási választékban**, női, férfi és gyermek téli keztyűk, gallérvédők, női lélekmelegítő, zsebkendők, harisnyák, nyakkendők, férfi és gyermek sapkák, bőr- és azejárak és egyéb dísz tárgyak **óriási választékban** fél áron alól. — Üzletünket február 1-re a Szent László-téri volt Radó-féle helyiségbe helyeztük át. Tisztelettel **KLEIN VILMOS és TÁRSA.**

x **Több egyszobás lakás kiadó.** Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Gyászkalapokból** nagy választék érkezett **UJHELYI RÓZÁHOZ**, Rimanóczy-utca, Royál-kávéházzal szemben. 4 óra alatt bármely modell után készülhet gyászkalap. Tisztelettel **UJHELYI RÓZA**, Rimanóczy-utca 2. szám.

„The Roosevelt Schoe“

amerikai cipők

12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

**A legszebb
kézimunkák**

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Fogak és fogsorok úgy haucsukba mint aranyba fogtalva szajpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csepfgyakat, hidmunkákat fog és gyökér hasás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

viszsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Legszebb ajándék

orvosoknak és ügyvédeknek

egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839.

Telefon 839.

Valódi PERZSA szőnyegek

és legfinomabb kivitelű **CSIL-LÁROK** óriási választékban a Budapesti főútleletünkből megérkeztek. Meglehető **OLCSÓ ÁRAK** míg a készlet tart. Megtekinthető **vételkényszer nélkül**

vétel **STERNBERG** és eladás

régiség, ékszer és műkereskedés

Szt. László-tér, Kishidfő.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap délután: Budagyöngye; este: Katonadolog. (Bemutató előadás.)

Hétfő: Katonadolog. (Bérletszünet.)

Kedd: Katonadolog. (Bérletszünet.)

Szerda: Katonadolog. (Bérletszünet.)

Csütörtök délután: Hajduk hadnagya. (Ifjúsági előadás); este: Katonadolog.

Péntek: Katonadolog.

Szombat: Helén vágyai. Ilya. A mester. (Bemutató előadás.)

Vasárnap este: Katonadolog.

A bérlők figyelmébe. A színház igazgatósága felkéri a t. bérlőket, hogy a második félévi bérletdíjakat a színház irodájában befizetni sziveskedjenek.

Buda gyöngye. Ma, vasárnap délután Buda gyöngye, ez a keeves zenéjü operette van műsoron, amelyben a heregnőt F. Károlyi Leona játssza.

Két eredeti betét fog szerepelni a „Katonadolog“ második felvonásában. Mind a kettőt a Szigligeti-színház kiváló karmestere Kerner Jenő szerzette. Maga a szerző neve elég biztosíték a zenés számok kiválóságára. Kerner Jenőt ismerik széles ez országban mint komoly és értékes muzsikust, aki nemcsak könnyü rövid életü kuplé zenéket komponált, hanem maradandó becsü kompozíciókkal gazdagította a zenekedvelők albumát. Az egyiket „Dal a vádliról“ Görög

Olga énekli, a másikra pedig Szalmáné Raiz Irén és Gróf László táncolnak boszorkányos ügyességet igényelő tánoduettet.

Helyi szerzők bemutatkozása.

Már hírül adtuk, hogy a színház vezetősége e hó 17-ére tűzte előadásra három helyi szerző: Tabéry Géza, Femes F. László és Antal Sándor három egyfelvonásait: Helén vágyai (Tabery Géza), Ilya (Femes F. László) és a Mester (Antal Sándor) a címe a három egyfelvonásnak, amelyeknek előadása elé érdeklődéssel és várakozással tekint a közönség.

MULATSÁG

A Protestáns Nőegylet

teaestélye.

Az idei farsang megnyitójaként tegnap zajlott le a Protestáns Nőegylet teaestélye a Vigadó gyönyörű, villanyfényben uszó nagyteremben. Óriási közönség gyűlt össze délután 5 órára, a hatalmas terem zsufolásig megtelt. Szép közönség, a legvidámabb farsangi hangulat, a legteljesebb, legfényesebb siker, ez a jellemzője a tegnapi teaestnek. Mennyi szép lány és milyen kedves, vendéglátás, . . . itt igazán mindenki jól érezte magát, mindenki pompásan mulatott.

A fehér terített asztaloknál minden kis helyet elfoglaltak, s a leánysereg bájos szívélyességgel hozta a párolgó illatos teát, a kitűnő süteményeket, a pompás uzsonnát. . . Kedélyes hangulatban folyt a társalgás, évdődés úgy körülbelül 8 óráig, Bebe Karesi szép nótákkal mulattatta a közönséget. Azután nagy hirtelen kikerültek az asztalok, a cigány rázendített az első csárdásra, megkezdődött a tánc és tartott a késő éjjeli órákig.

Aszonyok: Sulyok Istvánné, Füredi Károlyné, Géczy Gézané, Rónai Árpádné, Fröhlich Jánosné, Görög Bertalanné, dr Fássy Lajosné, Forgách Nándorné, Lakos Lajosné, Sas Edéné, Petry Gyuláné, Csécsi Nagy Imréné, Baranyi Lászlóné, Szücs Józsefné, Nosz Gusztávné dr Stokker Józsefné, Tyll Jánosné, Cserwenka Árpádné, Verner Kálmánné, Paksy Gusztávné, Vass Istvánné, dr Csulyok Béláné, Mártonffy Mártonné, özv. Schmidt Gyuláné, Bodó Lászlóné, dr Kiss Döméné, dr Wallner Ödöné, Kepes Zoltánné, Fekete Lászlóné, Ember Gézané, özv. Melrik Lajosné, Lázár Mártonné, dr Némethy Ferencné, Csernecky Józsefné, Schvartz alezredesné, Komlóssy Józsefné, Szöke Kálmánné, Csapó Ferencné, Antalfy Antalné, Kovács Lajosné, Reöck Gézané, özv. Bulyovszky Józsefné, **ELŐ** Vilmosné, Kenéz Sándorné, Fekete Károlyné, Nagy Viktorné, es. és kir. kamarásné, Petrőczy Józsefné, Justh Károlyné, Puskás Lajosné, Keztyüs Józsefné, Berkes Józsefné, dr Thury Lászlóné, Füredi Lászlóné, dr Sarkadi Sándorné, Kondor Mihályné, özv. Hollvéd Vilmosné, Szöllőssy Gyuláné, Bige Józsefné, Szabó Miklósné, özv. Tichi Gyuláné, Materny Imréné, Molnár Lajosné, Ábray Károlyné (Arad), Klinzó Gusztávné, Benrád Gusztávné, Molnár Gézané, Patzko Antalné, Ragány Jánosné, dr Molnár Imréné, Gorove Jánosné, Kiss Istvánné, Énekes Gusztávné, Oallay Pálné, Fekete Károlyné, Szabó Károlyné, özv. Sztreszka Imréné, Réz Mihályné, Kopócsy Endréné, Vueskies Ottóné, Koszta Istvánné, Buttyka Lajosné, Vueskies Jenőné, Móriecz Ernőné, dr Móre Pálné, stb.

Leányok: Bagossy Viola és Olga, Sulyok nővérek, Géczy nővérek, Rónsy nővérek, Fröhlich nővérek, Fássy nővérek, Forgách nővérek, Lakos Margit, Bérczy Gabi, Kiss nővérek, Petry nővérek, Szücs Lili, Parobek Mariska, Nosz Ilona, Várnai nővérek, Baranyi nővérek, Berkes nővérek, Voronyák Olga, Beöthy Irénke, Paksy Babi, Cservenka Erzsike, Kakas nővérek, Vass nővérek, Mártonffy Erzsike, Csulyok nővérek, Bodó Erzsike, Mazalik Gabi, Kiss Vali, Schmidt Magda, Wallner Joli, Kepes Nusi, Fekete nővérek, Pasali Rózi, Ember Mancsi, Lukács nővérek, Középegy Piri, Cserneczky Mici, Máthé Mici, Fey Matild, Kruzslicz Erzsike, Schwarcz Aliz, Komlóssy Cica, Szóke Margit, Stettner Mici, Daday Ili, Bérczy Rózi, Élő Gabi, Csapó nővérek, Antalffy Margit, Kovács Margit, Reöck Duci, Buljovszky Erzsike, Nosz Ilonka, Justh Magda, Keztyüs Maca, Hettyey Mancsi, Szöllösy Ilonka, Havas Olga, Kaczián Kornélia, Gál nővérek, Mártonffy nővérek, Bige Berta, Kovács Illus, Gál Szabó Duci, Nagy Irénke, Móri Marianna, Vértessy Mariska, Békésy Piri, Szabó Margit, Virág Ilus, Kazinczy Mariska, Kopócsy Erzsike, stb. stb.

A rendezés, a ruhatár a legnagyobb megelégedés keltette a közönség körében.

Háziestély a Kath. Legényegyletben. Ma, vasárnap este 8 órakor tartja a Kath. Legényegylet szokásos háziestélyét, amelyre a rendezők már mindent a legnagyobb figyelemmel előkészítettek. A háziestélynek lesz érdekessége is, nevezetesen Herrmann Antal dr, aki tegnap a Kath. Kör vetítéstején tartott szép előadást, az egyik nagyobb szünet alatt aktuális témáról szakelőadást fog tartani.

Karneval a Kaszinóban. A Bihar megyei Kaszinó mulatságainak rendezése már javában dolgozik a január hó 24-ikén tartandó táncestély érdekében. Ez az est tisztán a táncnak lesz szentelve, úgy óhajtik azonban, hogy az változatos, fordulatos legyen és egészen új dolgokat is nyújtson a megjelenőknek. Tervbe vették azért először, hogy egy igazán szép kotilliót fognak rendezni, sok mulatságos figurával, hűlyválasztással, ordókkal stb. Ennek rendezését Medvigy István dr vállalta magára. Ezen az estén fog azután a tangó, ez az andalgó tánc bevonulni először a helyi bálterembe, mint általános tánc. Városunkban igen sokan lejtik már e táncot, azért azt hisszük, nem lesz könnyű me birálni: ki a legjobb tangó-táncosnő. Ezt pedig általános titkos szavazás útján a jelenlevőknek kell eldönteni, miután tervbe vették, hogy a legjobb tangó-táncosnőt egy szép virágcsokorral tüntetik ki. Január 9-ikén gyűlést tartott a hölgybizottság is és itt sokat beszéltek a fejdísz-jelmezről (tête masque), melyet szintén bemutatni óhajtanak e mulatságon. A megállapodás az, hogy saját tetszése szerint vesznek vagy nem vesznek a hölgyek fejdísz-jelmezt; nem kötelező annak viselése, ha pedig vesznek, olyat vesznek, amilyent akarnak. Kimondotta azonban a rendezőség itt is, hogy lehetőleg egyszerű toiletben jelenjenek meg a hölgyek. Hogy fényesen fog sikerülni ez a mulatság, annak megjövendölésére nem kell jóstehetség, hogy sokan készülnek, ezt pedig tudja mindenki.

EGYESÜLETEK

Az önkéntes tűzoltók közgyűlése. A nagyváradai önkéntes tűzoltóegylet 1914. évi január hó 17 napján, szombat délután fél 7 órakor a városi színház bizottsági termében rendkívül közgyűlést tart a következő tárgysorozattal:

A parancsnok 1913. évi jelentése. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése az 1913. évi zárszámadás megvizsgálásáról s ennek kapcsán a parancsnokság javaslata a zárszámadás elfogadása és a felmentvény megadása tárgyában. 9. Az 1914. évi költségvetés tárgyalása és megállapítása. 4. Vermes Kornél volt egyleti pénztárnoknak lemondása. 5. A lemondás folytán megüresedett pénztárnoki állás választás utján való betöltése és esetleg az ilyen módon megüresedő számvizsgáló bizottsági állásnak választás utján való betöltése. 6. Az esetleges indítványok tárgyalása, amelyek a közgyűlés határidejét megelőzőleg 48 órával a parancsnokhoz bejelentendők.

IRODALOM

Az **Élet.** c. szépirodalmi hetilap január 11-iki számában G. Miklós Ilona folytatja „Johanka” című regényét: elbeszéléseket találunk Kugcsay Feliciántól és Pásztor Józseftől; verseket irtak Kosztolányi Dezső, Majthényi György és Gyökössy Endre. — Sik Sándor folytatja Prohászkaról irt tanulmányát, Domonkos István pedig a finnekről közöl ismertetés érdekes utleírásában. Ezenkívül a rendes heti rovatok és aktuális illusztrációk teszik elevenné az Élet e legújabb számát. Szerkeszti Pethő Sándor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII. Damjanich-utca 50. Előfizetési ár félévre 10 korona.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

Elnapolták a Budaházy-ügy fő-tárgyalását. Tudvalevőleg 12-ére volt kitűzve a városi sikkasztók Budaházy Kálmán és társai elleni fő-tárgyalás. Minthogy azonban Budaházy Kálmán védője lemondott a védelemről, a folyó hó 12. s következő napjaira kitűzött fő-tárgyalást, tekintettel arra, hogy a Bp. 56. §. I. pontja értelmében a védelem kötelező, Ember Géza fő-tárgyalási elnök a tárgyalást bizonytalan időre elnapolta, míg az ügyvédi kamara által kinevezendő védőügyvéd a terjedelmes ügy iratait áttanulmányozza.

TÁVIRÁTOK

A parlament előtt nem lehet tüntetni.

Budapest, jan. 10.

A főkapitány ma tudomásul vette a munkásság által rendezendő hétfői tüntetés bejelentését. A keddi tüntetést azonban, mely a parlament előtt volt tervezve, nem engedélyezte a főkapitány.

Három új román főispán.

Budapest, jan. 10.

A román paktum dolgában ma az a hír jutott nyilvánosságra, hogy annak egy folyamánként három

román főispánt neveznek ki a legközelebb. Az új főispánok Vlád vagy Vajda, Melianu János és Pop törvényszéki bíró lennének.

Fortner hadnagyot felmentették.

Strassburg, jan. 10.

Fortner hadnagyott a hadbíróóság felmentette. Beigazolást nyert, hogy Blanz Péter cipész azt kiáltotta a hadnagynak, hogy levágja a nyakát. Így a hadnagy jogosan járt el.

Öngyilkos főhadnagy.

Nyiregyháza, jan. 10.

Feltser László főhadnagy ma szolgálati revolverével szájába lőtt és meghalt. Az öngyilkosság oka anyagi zavar volt.

A képviselő ur mulat.

Nyiregyháza, jan. 10.

Horváth József országgyűlési képviselő tegnap este egy előkelő nyiregyházai vendéglőben mulatott s e közben revolverrel lövöldözött. Egy rendőrségi detektív figyelmeztette a képviselőt, hogy ne lövöldözzön és a feltűnő mulatozással hagyjon fel. Horváth erre kikapta az egyik cigány kezéből a klarinétot és azzal addig verte a detektív fejét, míg az vértől borítva eszméletlenül sorkadt össze. A képviselő ellen megindult az eljárás.

Törökország háborúra készül.

London, jan. 10.

A „Morning Leader” című lap azt írja: A hatalmak döntése az Aegei-szigetek kérdésében Konstantinápolyban óriási izgalmat keltett. A török vezető körök el vannak arra határozva, hogy elutasító álláspontot foglalnak el a hatalmak határozatával szemben és ha kell, fegyverekre bízzák a döntést. A török kormány megsürgette az Ernstranceget, hogy a Törökország által megvásárolt braziliai hadihajót lehetőleg gyorsan készítse el.

Csata az albán-görög határon.

Belgrád, jan. 10.

A Balkán című lap jelenti Monasztirból, hogy az albán-görög határon négy nap óta heves harc folyik görög önkéntesek és albán főkkel között. A harcban már eddig is nagyon sokan elesetek.

Feketehimlő Bécsben.

Bécs, jan. 10.

Tegnap egy pékinast szállítottak be a bécsi Ferenc József-kórházba, a kin feketehimlőt konstataáltak. A pékinas az ottakringi kerület egyik pékműhelyében van alkalmazásban és naponként mintegy százharminc családnak vitt kenyeret és zsömlét. Még tegnap is kihordta a süteményt, noha már vasárnap kiütések voltak a nyakán. Félő, hogy a pékinastól vagy a kihordott süteménytől mások is megkapják a veszedelmes betegséget.

NYILTÉR

F O G-

technikai intézetemet ismételten a legkitünőbbben szereitem fel. Fog- és gyökéshuzást érzéktelentéssel végzek.

özv. dr. Deákné H. Zs.
Nagyvárad, Kossuth-u. 2.
Fekete Sással szemben

Donát-féle

kereskedelmi
magántanfolyam.

TANIT:

Gyorsírásra, Gépirásra, Szépirásra, Számtanra, Könyvvitelre, Magyar levelezésre, Német levelezésre, Német nyelvre

legpraktikusabb módon,
legrövidebb idő alatt. ::

KÜLÖN ESTI TANFOLYAMOK

ELŐKÉSZIT:

összevont polgári iskolai vizsgákra.

ELFOGAD:

Fordításokat német, francia s eseh nyelvre.
Könyvreviziókat. Könyvfelfektetéseket.

Donát M. Károly, Szabadság-u. 3.

Ajándékoknak

mindenfajta fali és zseb-
órákat, ékszereket, ezüst
evőeszközöket

Ezüst cigaretta tárcákat
igen alkalmas ajándéktárgyak

SCHMUTZLERNEL

nagyon olcsón szerezhetők be.

Ócska arany és
ezüst beváltás!

KÖZGAZDASÁG

A pénzpiacról.

A hét kiemelkedő eseménye a németországi pénzviszonyoknak jelentékeny javulása. Berlinben a magánkamatláb $3-3\frac{3}{8}\%$ -ra szállt alá, úgy hogy Berlinben olcsóbb a pénz, mint Párisban, ahol a magánkamatláb még mindig $3-3\frac{3}{4}\%$. Váratlan fordulatot vett az angol banknak ráta leszállítása 5-ről $4\frac{1}{2}$ -re, mely általában a nemzetközi pénzpiacokon jelentékeny változást fog okozni. A német birodalmi bank közzétett időközi kimutatása szerint 331 millióval jobb a tavalyinál.

Budapesten nyílt piacon a forgalom élénk volt, Bécsben a magánkamatláb $5\frac{1}{6}$ -od százalékra szállott alá, sőt 5 százalék mellett is történtek kötések. Most már majdnem biztosra vehetjük, hogy nem alaptalan az a hír pénzügyi körökben, mely szerint valószínűnek tartják, hogy az Osztrák Magyar Bank szombaton tartandó főtanácsi ülésében most már határozottan fog a ráta leszállítás kérdésével foglalkozni. A jegybank még ebben a hónapban a kamatlábat a nemzetközi pénzpiac általános könnyebbedése folytán biztosra vehetjük lefogja szállítani. Az osztrák magyar banknál január első napjaiban jelentékeny visszavonulások történtek, úgy hogy a legközelebbi kimutatás az adóköteles banjegyek lényeges esökkenését fogja feltüntetni. Lehetséges, hogy az Osztrák magyar bank a rátát még a holnapi nap folyamán le fogja szállítani. A párisi pénzpiacra a helyzet még most sem tisztult, fellendülése csak akkor várható, ha a kormány a bankoknál az összes kincstári jegyeket elhelyezte. A mai kamattételek a következők: első bécsi váltó 5% , első budapesti váltó $5\frac{3}{8}\%$. Középbankok $5\frac{3}{4}\%$, Tárcaváltók 6.

Gabona üzlet.

Buza áprilisra	— — —	11.46
Buza májusra	— — —	11.47
Buza októberre	— — —	10.68
Rozs áprilisra	— — —	8.14
Rozs októberre	— — —	8.41
Zab áprilisra	— — —	7.63
Zab októberre	— — —	7.59
Tengeri májusra	— — —	6.57

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	840.—
Osztrák hitelrészvény	—	635.50
4% -os koronajáradék	—	83.10
Osztr. magy. államv.	—	713.50
Jelzálogbank	—	436.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	520.50
Hazai bank	—	288.—
Magyar bank	—	532.—
Keresk. bank	—	3818.—
Rimamurányi	—	640.—
Salgótarjáni kőszén	—	738.50
M. Ált. Kőszénbánya	—	1019.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRÜGER ALADÁR.

Ha nincs megelégedve

szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy sem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel DARABONT GY. és TARSÁ uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnensfeld-palota) és meglepő önt az ottani szűd, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmas és gyászruhát 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy papi és civil ruha tökéletességét áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kintazom.

Alkalmomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

NYÍLT TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Köröze-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

PETRY ÁRPÁD

órás és látszerész

Tarsoly és Risztó-cég mellett.

Amateur fényképezési cikkek és felszerelések raktára. Legnagyobb látszerészeti üzlet. Orvosi rendeletre is a legjobb és legolcsóbb kiszolgálás.

Helyi és vidéki telefon 181. sz.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.

Széchenyi-tér 2. szám.

Rimanóczy palotával szemben.

Ha tisztán kezelt jó minőségű és izléses fűszer és csemegeárúkat előnyösen és jó kiszolgálás mellett óhajt beszerezni, keresse fel **Özv. Kádár Jánosné** elsőrangu fűszer és csemege kereskedését, bor, pezsgő, délgümölcsök és cukorkák nagy raktára, kávé és tea közvetlen behozal.

8 nap próbára

küldök bárkinek:

- Amerikai nikkell órát K 2,80
- Roskopf-patent " " 3.-
- Amerikai arany " " 3,50
- Vasuti Roskopf " " 4.-
- Duplafedű Roskopf. " 4,50
- Lapos zsebórát " " 5.-
- Ézüst-utánz. duplafed. " 6.-
- 14 kar. arany órát " " 18.-
- Eredeti omega " " 20.-
- Ébresztő órát versenytől kivül nikkelezve 20 cm. magas " " 2.-
- Junghaus ébresztő órát " " 3.-
- Radium világitólappal " " 4.-
- Radium 2 csengővel " " 5.-
- Radium 4 csengővel " " 6.-
- Radiumos zenélőt " " 8.-
- Faliórát 75 cm. magasat " " 8.-
- Faliórát harangütéssel " " 10.-
- Faliórát zenélővel és harang ütéssel " " 14.-
- Kerek ébresztő-órát " " 6.-

A szállítás utánvétellel történik. Meg nem felelőt 8 napon belül visszaveszek vagy a pénzt vissza adom. Árúimért 3 évi írásbeli jótállást adok.

Max Böhnel

Wien, IV. Margareth nstrasse 27/755.

Eredeti gyári árjegyzéket ingyen küldök.

Merza Kálmán

szijgyártó, nyerges és bőröndös mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Telefon szám 13-72.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó cikkeket, úgymint: **disz- és igaz-szerszámot**, nyerges és versenyostorokat kívánatra megrendelés után készítek a legegyszerűsítettől a legdiszesebb kivitelig, **feltűnő szolid árak mellett.**

A jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregnek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kifűnő saját termései borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **bonensez naponta felvételnek.**

FIGYELEM!!!

Vajnovszky Ferencz

uri- és női cipész-üzlete,

Nagyvárad, Szaniszló-utca 55. szám.

Mérlék utáni rendeléseket és javításokat olcsón, gyorsan és pontosan készít.

Lovagló, disz és strapa csizmák

minden kivitelben. Vidéki rendelésnél elegendő egy használt cipő beküldése.

Meghívásra azonnal megjelenek.

Deutsch Simon
bútor-asztalos Ór-u. 6.

Elvállal olcsó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, úgyszintén előszoba és konyha berendezést. Hívásra megjelenek.

ÉGI LANT

ker. katolikus imádságos és énekes könyv, diszes vászonkötésben

1 K 30 fillérért

kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos

Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. **Takarék** tűzhelyek állandóan raktáron. Költségvetést kívánatra küldök.

Beleépési felhívás.
A Polgári Takarékos és Segély-Szövetkezet

Kossuth Lajos-u. ca 4. szám.

1914 január 1-én megüytotta 19-ik évtársulatát

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való beleépésre. A beleépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. **Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik.** Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelte után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és, hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson

Kölcsönök adatainak:

- a) a heti befizetések 9/10 része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett váltóra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való beleépés alkalmával törzsbetétenként 50 fillér beíratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetétét könyvecskéjéért. Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósítanak. A **kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.**

A beleépni szándékozók felkértemek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni szíveskedjenek.

Nagyvárad, 1913. december hó.

Tisztelettel

„A Polgári takarékos- és segély-szövetkezet” igazgatósága.

A Magyar Földrajzi Intézet

Világatlása,

130 térképlapja 100 fő- és 220 melléktérképet tartalmaz, névjegyzéke pedig több mint 130.000 helynevet.

A mű 16 füzetben lesz teljes, melyek havonta jelennek meg s 8-8 térképet tartalmaznak.

Ez az **egyedüli magyar nagy kariatlasz**, mely a művelt közönség minden ilyen atlással szemben tamasztható igényét kielégíti.

Ára a 16 füzetnek illusz. rajt és értéke. szöveggel . . . 50 K
Ára a füzetekhez való diszes félbőrgyűjtőknak . . . 10 K
Megrendelhető a diszes félbőrkötésű kiadás is (megj. 1914. jul.) 60 K

Három koronás havi részletfizetésre is kapható.

Bővebb felvilágosítást, prospektust, mintalapokat stb. küldenek a könyvkereskedők, vagy a kiadó

Magyar Földrajzi Intézet Részvénytársaság

Budapest, V. Rudolf-tér (Margithid, pesti hídfő.)

szerkesztik:

Kogutowicz Károly dr.
és Littke Aurél dr.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság

TARTOZIK	Mérleg-számlája.				KÖVETEL				
Vagyon	K	f	K	f	Teher	K	f	K	f
Pénztárkészlet			396026	19	Részvénytőke:				
Értékpapírok			6365712	63	22000 drb részvény à 400 K . .			8800000	—
Váltó-kölcsönök			25474588	36	Alapok:				
Jelzálog-kölcsönök			5877697	54	Tartalékalap*	1340000	—		
Községeknek nyújtott kötvény-kölcsönök			294685	07	Nyugdíjalap	364403	40		
Előleg-kölcsönök			86069	—	Ösztöndíjalap	10000	—	1714403	40
Folyószámlai adósok			2871400	03	Betétek			12050996	99
Tiszti nyugdíj értékpapírok			364403	40	Engedményezett jelzálogkölcsönök			5011292	54
Intézeti házak			1016307	95	Engedményezett kötvénykölcsönök			251085	07
Előre fizetett kamatok és hátralékos jelzálog-kamatok			140693	37	Hitelezők			3745002	65
Uj felszerelések leírás után			15000	—	Visszleszámított váltók			10035489	88
					Lerovatlan betétkamatadó és hátralékos osztalék			45043	36
					A jövő év javára beszedett kamatok			284143	89
					Mult évről áthozott nyereség . . .	13444	49		
					Ez évi tiszta nyereség	951681	27	965125	76
			42902583	54				42902583	54

* Ezidei hozzájárulással Kor. 1.480,000

TARTOZIK	Nyereség- és veszteség-számlája.				KÖVETEL				
Veszteség	K	f	K	f	Nyereség	K	f	K	f
Kamatok: betét, folyószámlai, visszleszámítolási és lombardkamatok			1750541	72	Nyereségáthozat a mult évről . .			13444	49
Tiszti fizetések és tiszti pótlékok, irodabér, üzleti költségek			172953	92	Kamatok: váltó, jelzálog, kötvény, értékpapír, folyószámla, előlegkölcsön kamatok, jutalékok és vegyes bevételek			3179340	87
Adók és illetékek			221097	01	Ez évi házbérfelvételek			70247	54
Leírások			162187	99	Leírásból befolyt			8873	50
Nyereség a mult évről	13444	49							
Ez évi tiszta nyereség	951681	27	965125	76					
			3271906	40				3271906	40

Nagyvárad, 1913. december 31-én.

A pénztárért:

Rác Jakab,
pénztárnok.

Róna Ármin,
cégvezető.

A könyvelésért:

Kormos József,
főkönyvelő.

A Z I G A Z G A T Ó S Á G:

Reismann Mór, elnök.	Kövér Endre	ifj. Moskovits Mór
Breider Ármin	Krausz Dávid	Nagy Márton
Farkas Izidor	Dr Miskolczy Ferenc	Rendés Vilmos
Dr Fássy Lajos	Markovits Antal	Telegdi József
Dr Grósz Menyhért		Zathureczky István
Grósz Zsigmond		
	Dr Popper Ákos, vezérigazgató.	

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Dr Matolay Károly, elnök.	Rosenberg Izsó
Biszterszky Iván	Dr Sarkadi Lajos
Hunyady Ferenc	Dr Stern Ödön
Lichtmann Mór	
	Wechsler József, póttag.

Ajándék cikkek mint kollekciónk,
diszek, mikulások
megérkeztek és kiárusításuk

JANKY ANTAL UTÓDA

Szt. László-téri üzletében megkezdődött.

Mély tisztelettel:

Telefon
szám 8

JANKY ANTAL UTÓDA
(Cégtulajdonos: **Csatáry József**)

Telefon
szám 8

Ajándék cikkek

Fél árban sikerült bevásárlásaimat eszközölnöm, miért is abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy legújabb divatu fűzőimet és fűzővédőimet a legjutányosabb árban árusíthatom, addig míg a készlet tart. Szíves pártfogást kérve vagyok teljes tisztelettel

Rosenzweig Róza,
Nagyvárad, Szalárdi-utca 9.

Uj! Csipke, himzés és Uj!
harisnya üzlet Uj!

nyílik meg december 23-án
Rákóczi-ut 5. sz. a. Eddig még
nem létezett olcsó árakkal.

Tisztelettel

Friedman Jenő.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzó-
lámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a
közönség rendelkezésére áll. Telefon rende-
lésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyseles szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
tási és erőátviteli berendezé-
sek felszerelését.

Csillárok,

évlámpák

Állandóan nagy választékban kap-
hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Eredeti

Meteor kályhák,

kályhatálcák és ellenzők,

fa- és széntarték,

valódi porosz fűtőszén

házhöz szállítva 50 K° zsákokban

kimérve 100 K° 4-20 K és 5 K.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad fióktelep: Szöllős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és ahhoz való idomdarabokat, esömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal. Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad.